БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАТ ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 58 (9812) | 1962 оной мартын 9, пятница | Сэн 2 мүнгэн

...ЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИСТИЧЕСКЭ ПАРТИИН ...НТРАЛЬНА КОМИТЕДЭЙ ПЛЕНУМ ТУХАЙ

...ФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

„Коммунис байгуулалтын мүнөө үеын шата, хүдөө ...ые бүри һайнаар хүтэлбэрилхэ талаар партиин бэелүүл...рилгонууд тухай“ Н. С. Хрущевой элидхэлые КПСС-эй ...альна Комитедэй Пленум дээрэ зүбшэн хэлсэлгэ 1962 ... мартын 7-до үргэлжэлөө.

Үглөөнэй заседани дээрэ нүхэд: В. П. МЖАВАНАДЗЕ ...иин КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь), П. А. АБРА...ОВ (КПСС-эй Смоленскэ обкомой нэгэдэхи секретарь), ... КЭБИН (Эстониин КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь), ... СКРЯБИН (академик), П. С. КУЧУМОВ („Союзсель...кникын“ Бүхэсоюзна нэгэдэлэй түрүүлэгшэ), Г. И. ...ОБЬЕВ (КПСС-эй Краснодарска крайкомой нэгэдэхи сек...ь), Г. Г. АБРАМОВ (КПСС-эй Московско обкомой нэгэдэ...ретарь), М. Е. МАЦЕПУРО (СССР-эй хара хүрьһэтэбэшэ ...ы хүдөө ажахые оньһожоруулха ба электрификацилха ...альна эрдэм-шэнжэлэлгын институдай директор), ... Нуриев (КПСС-эй Башкириин обкомой нэгэдэхи сек...ь), В. М. КАВУН (КПСС-эй XXII съездын нэрэмжэтэ ...зой түрүүлэгшэ, Винницкэ область), А. М. ШКОЛЬНИ... (КПСС-эй Волгоградска обкомой нэгэдэхи секретарь) ...д үгэ хэлээ.

... Центральна Комитедэй Пленумэй документнүүдые бэл...н тула нүхэр Н. С. Хрущев түрүүлэгшэтэй комисси ...гдаба.

Үдэшын заседани дээрэ нүхэд: Г. А. НАЛИВАЙКО ...ө ажахые шэнжэлхэ Алтайн эрдэм-шэнжэлэлгын инсти...й директор), З. Н. ГЛУХОВ (Украинын КП-гэй Марьин...райкомой нэгэдэхи секретарь, Донецкэ область), ... МУРЫСЕВ (КПСС-эй Куйбышевска обкомой нэгэдэхи ...тарь), Ф. А. ТАБЕЕВ (КПСС-эй Татарай обкомой нэгэ... секретарь), В. Г. СИВАК (Минскэ тракторна заводой ...ктор), Ф. С. ГОРЯЧЕВ (КПСС-эй Новосибирскэ обко... нэгэдэхи секретарь), П. Е. ШЕЛЕСТ (Украинын КП-гэй ...скэ обкомой нэгэдэхи секретарь), А. В. БАСОВ ...С-эй Ростовско обкомой нэгэдэхи секретарь), А. И. ...ЯЕВ (КПСС-эй Саратовска обкомой нэгэдэхи секретарь) ...д үгэ хэлэбэ.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленум хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр.

...ПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА ...ОМИТЕДЭЙ ПЛЕНУМ

...эй Центральна Ко... Пленум мартын 7-до ...н Ехэ ордон соо бо...үргэлжэлбэ. Энээндэ ...гшад «Коммунис бай...ын мүнөө үеын шата, ...ахые бүри һайнаар ...илхэ талаар пар...лүүлхэ зорилгонууд» ...КПСС-эй ЦК-гэй Нэ... секретарь, СССР-эй ...нүүдэй Соведэй Тү...э нүхэр Н. С. Хру... элидхэлые зүбшэн ... байна.

...эй заседани Грузиин ...иин ЦК-гэй нэгэдэхи ...ь **В. П. Мжаванад...** хэлэлгээр нээгдэбэ. ...гоо хүдөө ажахые ...нь хүгжөөхэ тухайда ...ум дээрэ зүбшэн хэл... байгаа асуудалнууд ... Программа болон ... түүхэтэ XXII съез...идхэбэринүүдые бэе...эрэгтэ угаа ехэ удха ...й. Нютаг нютагуудта ...һан хүдөө ажахын ...рилэгшэдэй зүблөө...ита Сергеевичын хэ...тэнүүд бидэндэ ехэ ... болоо, газар тарьяа...илхэ гуримые, колхо...лон совхозуудые хү...хэ онол аргаяа дахин ...н хаража үзэхые...дхаба.

...уларилһаа, газарай ...ө дулдыдангүй үр...нэбтэрүүлэн дэлгэ... дурадхагдадаг бай...оо тариһан газар та...рхилхэ гурим хүдөө ...анай ехэ хохидол ...аа. Зарим тэды уһа...илэг, шииг нойто эл... Грузиин ССР-тэшье ... хоёр ургасын абтаха ...байтар, нёдондо жэл ...уд, совхозуудай хаха... газарай 17,5 про...эгэ жэлэй, олон жэ...онуудаар эзэлэгдэһэн

...бликын колхозууд, ... тарьяалангай тал...барилгые хубилгаад, ...бобы, сахарай свёк... мэтэ үрэжэл ехэтэй ...нуудые хэзээ хэзээ... ехээр тариха хэм...

... ажахын үйлэдбэриин ... арга боломжонь про...мышленностиинхиһаа бага бэшэ юм, эдэ арга боломжонуудые ашаглалга эмхидхэлһээ, хүтэлбэриин хэм хэмжээнһээ сүм дулдыдаха байна гэжэ Н. С. Хрущев элидхэл соогоо бүрин тодоруулаа. Агротехникын заабаринуудай хуулита ёһоор дүүргэгдэдэг ажахынуудтахи үйлэдбэринь илалта амжалта туйладаг байна гэжэ түрүү колхозууд, совхозуудай дүй дүршэл дээрэһээ харагдаа.

Үйлэдбэриин журам заршамай һула байгаа һаа, нэгэ зарим колхозууд баян ургаса абаад, нүгөөдэ заримуудынь муу ургаса абадаг байна. Жэшээлэн хэлэбэл, Куйбышевай нэрэмжэтэ колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ гектар бүриһөө 3,5 тонно сортто сайн набшаһа ургуулжа абахадань, харин тэрэнэй хүршэ — Калининай нэрэмжэтэ колхоз 2,5 тонно абаһан байна. Имэ жэшээ олоор дурдажа болохо байгаа.

Хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилэн абаха, бэлэдхэхэ комитет болон министерство, колхозно-совхозно үйлэдбэриин ба бэлэдхэлэй управленинүүдые нютаг нютагуудта бии болгохо гэһэн дурадхалые бүрин һайшаанабди.

Районууд хоорондын эмхинүүдые бии болгобол, мэргэжэлтэй хүдэлмэрилэгшэдые, материальна нөөсэ арга боломжонуудые һайнаар ашаглаха, колхозууд болон совхозуудта ехээр туһалха арга олгохо болоно. Партиин райкомууд районойнгоо хүдөө ажахын үйлэдбэриие хүгжөөн дэбжээхэ хэрэгтэнь районууд хоорондын управленинүүдһээ ехэ туһаламжада хүртэхэ.

Нүхэр Мжаванадзе мүнгэ зөөри гамтайгаар гаргашалха, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй урмашал жүдхэмжые ехэ болгохо, хадын районуудтахи хүндэ хүдэлмэриие оньһожоруулха тухай асуудалнуудта тогтожо хэлэбэ.

КПСС-эй Смоленскэ обкомой нэгэдэхи секретарь **П. А. Абрасимов** үгэ хэлэхэдээ, КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум хабарай тарилгын урда тээхэнэ боложо байна гэбэ. Үбһэ ногоо тарилсадаг газар тарьяалан эрхилхэ ябадалһаа арсаһан эрхэ байдалда энэ жэлэй тарилга үнгэрэгдэхэнь. Имэ хэмжээнүүд тарьяан ба мал ажалда ехэхэн хубилалта үүсхэхэнь лабтай. Энэ хадаа хуушарһан, хоротой хараа бодолой буруу һүрэһые, шэнэ, түрүү хараа бодолой илаһые харуулһан хэмжээ-ябуулга болоно.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриие хүтэлбэрилхэ хэрэгээ шэнэдхэн хубилгаха шухала байһан тухайда нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэл соо хэлэгдэһэн һанамжануудые бүрин дэмжэнэбди. Эдэ һанамжанууд хүдөө ажахые хүгжөөхэ шэнэ эрилтэдэ харюусаха байна.

Смоленскэ областьдо кукурузын, сахарай свёклын, бобово ургамалнуудай тарилга нилээд үргэдхэгдэжэ, нэгэ жэлэй ногоон таригдахаяа болижо, олон жэлэй ногооной тарилга ехээр хороогдожо байнхай. Намарай тарилгын талмай нэмэнэ. 20 мянга шахуу гектарта парафинаар хальһатуулагдаһан кукурузын үрэһөөр тарилга хэхэ гэжэ шиидээбди. Энэмнай тарилгаяа бүри апрель соо эхилхэ арга олгохо байха.

Смоленскын колхозууд, совхозууд хабарайнгаа тарилгада үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ һайнаар бэлдээ. Тиигэһэнэй ашаар областиин ажахынууд бүхы тарилгаһаа нилээд ехэ ургаса абаха байха гэжэ ЦК-гэй Пленумдэ элидхэн мэдээсэхэ байнаб гэбэ.

Хара хүрьһэтэбэшэ нютагуудтахи үрэжэл багатай бэлшээринүүдые ашаглаха ябадал хүдөө ажахын продукт бүри ехээр үйлэдбэрилхэ нөөсэ арга боломжо болоно. Энэнэй тула капитальна хүдэлмэридэ зорюулжа горьтой һомололго хэхэ хэрэгтэй байна. Тэрэшэлэн хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые бэлдэлгын хэрэг һайжаруулха тухай асуудал табиба.

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта)

СОВЕТ ЭХЭНЭРНҮҮДТЭ

Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын үдэр—Мартын 8-тай дашарамдуулан КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан хандалга

Хүндэтэ нүхэд эхэнэрнүүд! Совет арадай алдарта басагад!

Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын үдэр—Мартын 8-тай, бүхы дэлхэйн эхэнэр ажалшадай нэгэдэлэй, талархалгын үдэртэй дашарамдуулан Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет таанадые халуунаар амаршална.

Партиин XXII съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдһээ уламжалан политическэ, ажалай ехэ дэбжэлтын боложо байһан оршон байдалда Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын үдэрые совет арад мүнөө жэлдэ тэмдэглэжэ байна. КПСС-эй Программа коммунизм тээшэ замые ялармa одон шэнгеэр гэрэлтүүлжэ үгэнэ. Баатарлиг совет арад хүн түрэлтэнэй түүхэдэ анха түрүүн социализм байгуулаад, коммунистическэ общество байгуулжа оробо. «Мүнөө үеын совет хүнүүд коммунизмын үедэ ажаһууха» гэжэ манай парти тангариглан соносхоһон байна. Угаа ехэ зорилго арад зондо тон ехэ эршэ зориг оруулна. Манай ороной ажалшад энэ зорилго бэелүүлхын тулада бүхы хүсэ шадалаа, үүсхэл эдэбхиеэ, эршэ хүсэлөө зорюулна.

Коммунистическэ общество байгуулагшадай түрүүшын зэргэдэ олон миллион совет эхэнэрнүүдэй ябалсадаг байһые мэдэрхэдэ баясхалантай. Тэдэнэр өөһэдынгөө уялгые гүнзэгы ехээр мэдэрэн, арадай ажахыда, эрдэм ухаанай, гэгээрэлэй, элүүрые хамгаалгын һалбаринуудта ажаллана, ороной олониитын болон политическэ ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Советскэ общество капитализмынхидэ орходоо тад ондоо байдалтай. Советскэ общество дотор эхэнэрнүүдэй оюун бэлигээ, зохёон байгуулхы үүсхэл шадабаряа гаргаха бүхы эрхэ байдал бии болгогдонхой. Имагтал социализмын үедэ эхэнэрнүүд сүлөөтэйгөөр ажаһууха, ёһотойл хүнүүд болохо арга олоо. Ниитын ажалда хабаадалга совет эхэнэрнүүдтэ баясаха, зоригжолтойгоор, золтой жаргалтайгаар ажаһууха эшэ үндэһэн боложо үгөө. Мүнөө манай үйлэдбэриин, эрдэм ухаанай, соёл культурын бүхы һалбаринуудта эхэнэрнүүд хүндэтэ һуури эзэлдэг байна. 300 мянга гаран эхэнэр врачнуудаар, 1 миллион 400 мянган эхэнэр багшанараар хүдэлнэ, 150 мянган эхэнэр шэнжэлхы ухаанай хүдэлмэри хэнэ. Арадай ажахын элдэб һалбаринуудта 47 миллион үлүүтэй эхэнэр ажалладаг байна. Социализм ажалай шэнжэ шанарые үндэһөөрнь хубилгажа, эхэнэрнүүдтэ ниитын үйлэдбэридэ хабаадалсаха үргэн ехэ арга боломжо нээжэ үгөө. Хүдэлмэриин үдэрые богони болголго, үйлэдбэриие оньһожоруулга, автомадаар зэбсэгжэлгэ, ажалые хүнгэдхэжэ, арадай ажахыда эхэнэрнүүдэй дүүргэдэг үүргые бүри дээшэлүүлээ.

Совет эхэнэрнүүд коммунис ажалай түлөө бүгэдэ арадай хүдэлөөндэ эдэбхитэй хүсэн бололсоо, ниитынгээ уялга дүүргэлгэдэ үнэн сэхээр хандаха ульгэр жэшээ, шэнэ обществын хүнэй һайн һайхан абари зангшалай эрхим шэнжэ шанарые харуулдаг болоо. Валентина Гагановагай, Турсуной Ахуновагай, Люба Лиин, Зинаида Заботинагай, Александра Комиссаровагай, Надежда Загладын, Шамама Гасановагай, Ева Карачанай, хото болон тосхоной олон миллион ажалшадта замай залууршад боложо үгэһэн үйлэдбэриин бусад гайхамшагта түрүүшүүлэй алдарта габьяануудаар араднай омогорхоно.

Хаа хаанагүй—завод, фабрикануудта, барилга болон транспортда, колхоз, совхозуудта, һургуулинуудта, больницануудта, научно-шэнжэлэлгын институдуудта, дээдэ һургуулинуудта, совет эмхи зургаануудта манай гайхамшагта эхэнэрнүүдэй хэдэг зоригжолто ажал парти, правительствын, бүхы совет арадай зүгһөө үндэрөөр сэгнэгдэнхэй. Советскэ Союзай орденууд болон медальнуудаар миллион үлүүтэй эхэнэр шагнагдаһан байна. Эхэ оронойнгоо түлөө элитэ ехэ габьяа гаргаһанайнгаа түлөө 76 эхэнэр Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэдэ, 2876 эхэнэр Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй, тэдэнэй 24-ниинь «Хадуур, балта» гэжэ алтан медаляар хоёрдохёо шагнагдаһан байха юм.

Гүрэнэй болон ниитын ажал-ябуулгада эхэнэрнүүдые хабаадуулха тухай В. И. Ленинэй зааһан заабариие парти нангинаар дүүргэнэ гэжэ партимнай һаналаа ханангяар хэлэжэ шадаха байна. Соведүүдтэ, профсоюзуудай, партийна, комсомолой органуудта, ниитын бусад организацинуудта олон миллион эхэнэр хүдэлнэ.

Манай орон эдэ үдэрнүүдтэ СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтада бэлэдхэл хэжэ байна. Совет арад өөрынгөө эрхим басагадта ехэ этигэл найдабари үзүүлжэ, манай Эхэ ороной гүрэнэй засагай дээдэ органдо тэдэниие дэбжүүлнэ. СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар мүнөөнэй һунгуулиин кампаниин үедэ 390 эхэнэр дэбжүүлэгдээ, энэ тоо хадаа бүхы капиталис оронуудай бултандахи эхэнэр-парламентаринуудай тооһоо олон байна.

Социалистическэ общество дотор эхэ-эхэнэрнүүд хаанахиһаашье, хэзээ хэзээнэйхиһээшье ехэ анхаралаар, дурлалаар хүреэлэгдэнхэй. СССР-тэ эхэ болон нялха үхибүүн тухай үнэхөөрөөл ехэ анхарал оролдолго гаргагдадаг байна. Ниитын жасын зөөреэр хүүгэдэй консультацинууд байгуулагдана, хүүгэдэй сад, яслинуудай тоо үргэдхэгдэнэ, интернат-һургуулинууд, пионернүүдэй лагерьнууд, пионернүүдэй ордонууд баригдана. Һургуулида ороогүй үхибүүдэй эмхи зургаануудта таба миллион үлүүтэй багашуул хүмүүжүүлэгдэжэ байдаг. Интернат-һургуулинуудта, утадхагдаһан үдэртэй бүлэгүүдтэ мүнөө миллион хахад шахуу үхибүүд һурадаг, хүмүүжүүлэгдэдэг байна. Долоон жэлэй эсэстэ имагтал интернадуудта хоёр миллион хахадһаа үсөөн бэшэ үхибүүд байдаг, һурадаг болохо юм. Манайда олон үхибүүтэй эхэнүүдтэ тусгаар анхарал хандуулагдана. Тэдэнэр үхибүүдээ хүмүүжүүлхын тулада гүрэнэй зүгһөө тэдхэмжэ абадаг. Тэдэндэ хүндэтэ нэрэ зэргэнүүд олгогдодог, орденууд болон медальнууд барюулагдадаг байха юм.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын абаһан социальна хэмжээ-ябуулгануудай үрэ дүнгүүдые совет эхэнэрнүүд бэе дээрээ бодотоор үзэнэ, бүлэ бүхэнэй ажабайдал баян һайхан болоно, тэдэнэй соёл культурын болон оюун бодолой эрилтэнүүд улам хүсэд һайнаар хангагдана.

КПСС-эй шэнэ Программые амжалтатайгаар бэелүүлгэ арадай зол жаргалай түлөө манай партиин хэдэг тэмсэлэй эрхим үрэ дүн болохо байна. Совет гүрэн хадаа хүнэй улам ургажа байгаа материальна болон соёл культурын хэрэглэмжые үнэхөөрөөл, хүсэд һайнаар хангаха талаар бүхы дэлхэй дээрэ ульгэр жэшээ харуулна. Совет эхэнэрнүүдэй ажабайдалда ехэ хубилалта болохо. Ажаһуудалдаа эхэнэрнүүдэй тэгшэ бэшэ байдалтай байлгын үлэгдэлнүүд хүсэдөөр зайсуулагдаха. Шэнэ общество хадаа эхэнэрнүүдые гэрэй ажал хэхэ ябадалһаань сүлөөлхэ байна. Ойрын жэлнүүдтэ столовонуудай, ажаһуудалай талаар хангалтын предприятинуудай тоо нилээд олон болохо, гэр доторой ажалда хэрэглэгдэхэ машинанууд бүри олоор дэлгэрхэ. Золтой жаргалтай эхэ болохые арадай аша туһын тулада хэгдэхэ ажалда, эрдэм ухаае, литература, искусствые хүгжөөлгэдэ, обществын хэрэгүүдые хүтэлбэрилгэдэ эхэнэрнүүдэй бүри ехэ эдэбхи хэшээлтэйгээр хабаадалгатай тааруугаар холбохо талаар манайда түүхэдэ анха түрүүн бүхы эрхэ байдал бии болгогдохо.

Советскэ Союзай болон социализмын бусад оронуудай эхэнэрнүүдэй ульгэр жэшээ хадаа мүлжэгшэдэй экономическа, социальна болон политическэ дарлалтада эсэргүүсэн хэхэ тэмсэлдэ капиталис оронуудай эхэнэрнүүдые зоригжуулна. Капиталай дарлалтада эсэргүүсэн, ажалшадай аша туһын түлөө тэмсэлдэ мүнөө үедэ эхэнэрнүүд эдэбхитэй хүсэн болоо. Эб найрамдалай, буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ, хүсэдөөр хуряахын түлөө, атомна дайнай аюулые зайсуулхын түлөө эхэнэрнүүд бүри ехэ далайсатайгаар тэмсэдэг боложо байна.

Энэ тэмсэлые совет эхэнэрнүүд толгойлжо ябана. Коммунистическэ партиин амгалан ёһоной гадаадын политикые, ниитын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха политикые тэдэнэр ехээр дэмжэнэ. Интернациональна уялгануудтаа үнэн сэхэ байдаг совет эхэнэрнүүд национальна бэеэ даанхай байдалайнгаа түлөө тэмсэжэ, бүхы арадуудай хоорондохи хани барисаанай түлөө эдэбхитэйгээр ябуулга хэжэ байһан хариин оронуудтахи өөһэдынгөө эгэшэ дүүнэртэй һаналаа нэгэдэжэ байһанаа харуулна.

Хүндэтэ совет эхэнэрнүүд, тэмсэлэй болон ажалай талаар манай нүхэд! Коммунизм байгуулха бүгэдэ арадай хэрэгтэ өөһэдынгөө ажалаар ехэ туһа нэмэри таанадай оруулалсажа байһые Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет ехэ һаналаа ханангяар тэмдэглэнэ! Манай инаг Эхэ ороной аша туһын, хүгжэн бадархын тулада бүхы арадтаяа хамта совет эхэнэрнүүд саашадаа зоригжолтойгоор ажаллаха гэжэ найдажа байһанаа КПСС-эй ЦК элирхэйлэн мэдүүлнэ.

Эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженер, технитүүд! Долоон жэлэй түсэбые, үйлэдбэриин даалгабаринуудые, социалис уялгануудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө, техническэ дэбжэлтын түлөө, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын, продукциин шанар һайжаруулхын түлөө бүри оролдосотойгоор тэмсэхыетнай таанадые парти уряална.

Хүдөө тосхонуудай ажалшад! КПСС-эй ЦК-гэй мартын Пленумэй хараалан зохёоһон хэмжээнүүд хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые шэнээр хүгжөөхэ хүсэтэ түлхисэ оложо үгэхэ байна. Пленумэй шиидхэбэринүүдые дүүргэхын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэхыетнай, полинуудай ургасые, мал ажалай ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхыетнай, техникэ оролдосотойгоор шудалхыетнай, ороoho тарьяа, техническэ ургамалнуудые, мяха, тоһо, һү, хүдөө ажахын бусад продуктнуудые бүри элбэгээр абадаг болохын тула хүдөө ажахын барагдашагүй арга боломжонуудые бүри хүсэдөөр ашаглахыетнай таанадые партиин Центральна Комитет уряална. Хүдөө ажахые шэнээр, хүсэтэ ехээр дэбжээхын түлөө бүгэдэ арадай тэмсэлдэ оролсогшодой түрүүшын зэргэдэ ябалсагты!

Манай обществын оюун бодолой баялигые арьбадхалтада, эрдэм ухаан болон соёл культурые арадай ажабайдалтай бүри һайн холбоотой болголгодо, эрдэм ухаанай болон түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые арадай ажахыда нэбтэрүүлгэдэ, совет хүнүүдые коммунис ёһоор үнэн ёһо мэдэдэгээр хүмүүжүүлгэдэ али болохоор туһалхыетнай эхэнэрнүүдые—эрдэм ухаанай болон соёл культурын хүдэлмэрилэгшэдые парти уряална.

Шэнэ хүниие—коммунистическэ обществын эрхэтэдые хүмүүжүүлгэдэ эхэ-эхэнэрнүүдэй харюусалгатай, һайн һайхан үүргэ дүүргэдэг байһыень партиин Центральна Комитет үндэрөөр сэгнэнэ. Эхэ-эхэнэрнүүд! Манай агуу ехэ үе сагта—коммунизм байгуулха үе сагта хүсэд таарахаар шэнэ үетэниие ургуулан хүмүүжүүлэгты.

Эхэнэрнүүдые хүтэлбэрилхы хүдэлмэридэ зоримгойгоор дэбжүүлхыетнай, эхэнэр-ажалшадые, эхэ-эхэнэрнүүдые ехэ анхарал оролдолгоор хүреэлхыетнай, совет эхэнэрнүүдэй тэгшэ эрхые, нэрэ хүндые хамгаалхыетнай партийна, советскэ, профсоюзуудай болон комсомолой органуудые КПСС-эй Центральна Комитет уряална. Хүүгэдэй эмхи зургаануудай, ажаһуудалай талаар хангалгын предприятинуудай тоое али болохоор олон болгохо, тэдэнэй хүдэлмэриие һайжаруулха, золтой жаргалтай эхэ болохотоёо хамта ажалда болон ниитын ажал-ябуулгада эхэнэрнүүдэй эдэбхитэйгээр хабаадалсажа шадахаар эрхэ байдал бии болгохо хэрэгтэй.

Манай орондо коммунизм байгуулха агуу ехэ хэрэгтэ совет эхэнэрнүүд саашадаашье эдэбхитэйгээр, шэн зоригтойгоор хабаадалсаха гэжэ батаар этигэжэ байһанаа КПСС-эй Центральна Комитет элирхэйлэн мэдүүлнэ.

Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын үдэр—Мартын 8 мандаха болтогой!

Бүхы дэлхэйн ажалша эхэнэрнүүд мандаха болтогой!

Коммунизм эсэшэ сусашагүйгөөр байгуулагшад, эб найрамдалай, ажалшадай зол жаргалай түлөө шэн зоригтойгоор тэмсэгшэд—совет эхэнэрнүүдтэ алдар соло!

Дэлхэй дээрэ эб найрамдал, бүхы арадуудай сүлөөтэйгөөр, тэгшэ эрхэтэйгээр, аха дүү ёһоор ажаллан, золтой жаргалтайгаар ажаһууха байдал батадхагша коммунизм мандаха болтогой!

Коммунизмын хүсэд илан мандахын түлөө тэмсэлдэ совет арадай шалгагдамал манлай болгошо Коммунистическэ парти мандаха болтогой!

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет

☆

РОСТОВ-на-ДОНУ. «Ростсельмаш» заводой коллектив «СК—4» түхэлэй ороoho тарьяа хуряаха самоходно комбайнуудые гаргажа эхилбэ. «СК-4» түхэлэй комбайнда орходоо 25 процентээр ехэ бүтээсэтэй. Энэ жэлдэ 57 мянган шэнэ комбайнуудые бүтээжэ гаргаха.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «СК-4» түхэлэй шэнэ комбайнууд харуулагдана. Баруун тээнь хинан харагша Е. Т. Селезнева, слесарь-хабсаргагша В. Г. Бру... гэгшэд байна.

ТАСС-эй фотохроника.

☆☆

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДЭЙ ПЛЕНУ[М]

(Үргэлжэлэл. Эхининь 1-дэхи нюурта)

Эстониин ССР-эй компартиин ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь **И. Г. Кэбин** ингэжэ хэлээ: хүдөө ажахыгаа бүри һайнаар хүтэлбэрилдэг болохын тула партиин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай КПСС-эй ЦК-гэй энэ Пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ байһан асуудалнууд партийна, советскэ болон хүдөө ажахын эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ ехэхэн хубилалта хэхэ, газараа, үйлэдбэриин бусад хэрэгсэлнүүдые ашаглаха талаар тохёолдоһон ехэ дутуу дундануудые дары зайсуулха хэрэгтэ туһа дүхэм болохо байха.

Манай республикын колхозууд, совхозууд мяха, мал ажалай бусадшье ашаг шэмэ абалгаяа түргэнөөр нэмээхэ ехэ арга боломжотой. Үнгэрһэн гурбан жэлэй туршада колхозууд, совхозууднай мяха абалгаяа 79 процентээр, һү — 37 процентээр, үндэгэ 83 процентээр нэмээгээ. Энэл хугасаа дотор мяха бэлэдхэлгэ хоёр дахинһаа ехээр, һү — 38 процентээр, үндэгэн хоёр дахинһаа ехээр нэмэһэн байна. Хэдэ хэдэн колхозууд, совхозууднай мал ажал хүгжөөлгын талаар дээгүүр хэмжээндэ хүрэнхэй. Жэшээлхэдэ, Ленинэй нэрэмжэтэ совхоз 1961 он соо тарялангай 100 гектар бүридэ үсэлэгдэһэн малай 150 центнер мяха өөрынгөө тэжээлээр абаһан байна.

Болото ажабайдал тарилгынгаа талмайн хубаарилгые хубилгаха ушартай болгоо. Һүүлэй хоёр жэл соо орооһо тарянай, түрүүшын ээлжээндэ һайнаар ургадаг ячмениин, тэрэшэлэн горох ба викиин тарилганууд үргэдхэгдөө. Үнгэрэгшэ жэлдэ олон жэлэй ногоо таридаг талмай 46 мянган гектараар хороогдоо. Кукурузын тарилга жэл бүри үргэдхэгдэнэ, ургасань дээшэлнэ.

Газар тарялангаа ашаг үрэ ехэтэйгээр эрхилхэ шэнэ гуримда орохын, кукуруза, сахарай свёкло, орооһо тарya таридаг талмайгаа түргөөр нэмээхын тула хүдөө ажахыдаа минеральна үтэгжүүлгэ бүри ехээр үгэхэ ёһотой болохобди. Мүнөө манай республикада жэл бүри 100 мянган тонно аммиак хэрэгтэй болоно. Гэхэ зуура хэрэглэмжынгээ миил 10—12 процентые абанабди. Мэргэжэлтэдэй бодожо үзэһэнэй ёһоор, Эстонидо 100 мянган тонно аммиагаар үтэгжүүлгэ хээд байбал, жэл соо 80 миллион түхэригэй орооһо тарya, һү, мяха нэмэжэ абаха аргатай болохобди.

КПСС-эй XXII съездын табиһан зорилгонуудые, энэ Пленумэй шиидхэбэринүүдые эмжалтатайгаар дүүргэхын тулада шухала бүхы юумэ манай республикын партийна организаци хэхэ байха гэжэ нүхэр Кэбин үгынгөө түгэсхэлдэ хэлээ.

Академик, совет үнинэй эрдэмтэдэй нэгэн **К. И. Скрябин** Пленумдэ хабаадагшадта халуунаар үгтагдажа, һонирхолтой, сэдьхэл хүдэлгэмэ үгэ хэлээ.

—Намда, партийнабшье эрдэмтэдэ энэ трибуна дээрэһээ үгэ хэлэхэ арга олгоһондонь КПСС-эй Центральна Комитедтэ, тусгаар Н. С. Хрущевто зүрхэнэй баясхалан хүргэнэб, —гэжэ нүхэр Скрябин хэлэбэ.

Эрдэмтэдые, илангаяа залуу эрдэмтэдые һурган гаргаха, биологическа болон хүдөө ажахын наукануудай зорилгонууд, тэдэнние үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ тушаа эрдэмтэ тогтобо.

Малай үбшэлхэ ябадалые эсэслэн усадхаха хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа асуудал эрдэмтэ табиба. Совет биологууд, врачууд орон доторoo адуу малай зарим үбшэниие орой үгы хэхэ эмнэлгэ-саралгын зохид һайн хэмжээ-ябуулгануудые зохёон гаргаһан байна. Зүгөөр олохон республика, областьнуудта тэрэ тоогдоногүй. Эдэ үбшэнүүдтэй тэмсэхэ һайн аргануудые хэрэглэхэ дурадхалтайгаар научна эмхи зургаанууд СССР-эй Хүдөө ажахын министерстводэ, республиканууд министерствонүүдтэ хандаһан байна. Теэд энэ үнэтэ эдэбхи үүсхэлые Министерство дэмжээгүй байшоо.

Зарим үбшэнүүдые эмшэл-

хын тула тэжээлтэй холижо малда үгэхэ эмүүдые (папаверин, дитропин, филиксан болон бусад) хэрэгтэй соонь үйлэдбэрилэн гаргуулха гэжэ эрдэмтэд ядаа.

«Союзсельхозтехникэ» гэжэ Бүхэсоюзна нэгэдэлэй түрүүлэгшэ **П. С. Кучумов** трибунада гараhа. Хүдөө ажахын хүтэлбэриие саашадань һайжаруулха тушаа нүхэр Н. С. Хрущевой табиһан шухала асуудалнууд коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури табилгада ехэхэн удха шанартай байна гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Хүдөө ажахын хүтэлбэри һайжаруулха тушаа Пленум дээрэ табигдаһан дурадхалнууд энэ зорилгые партиимнай творческо ёһоор шиидхэжэ байһые харуулна. Имагтал инженернэ, агробиологическа эрдэм ухаан, мүн түрүүшүүлэй гайхамшагта дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэжэл хүдөө ажахын үйлэдбэри саашалаа хүгжөөхэ байнабди.

«Сельхозтехникэ» гэжэ Бүхэсоюзна нэгэдэл, мүн тэрэнэй нютагуудтахи органууд хүдөө ажахыда инженернэ хэрэгые хүгжөөхэ колхоз болон совхозуудые техникээр хангаха, тэрэнние заһабарилха уялгатай. Тэрэшэлэн колхоз, совхозуудта машина, тракторнуудай зүбөөр ашаглалгые хинан шалгаха, тэрээндэ туһалха гэшэ манай зорилго.

«Сельхозтехникын» олохон отделенинүүдтэ фермэ дээр түхеэрэлгэнүүдые тодхохо намаг хатааха, торф, извест ко малтажа абаха, органо-минеральна үтэгжүүлгэ бэлдэхэ, тэрэнние газарта тараaха бригаданууд эмхидхэгдэнхэй. Урдань совнархоз болон бусад эмхи зургаануудта үгтэһэн заһабарилгын заводууд, мастерскойнууд «Сельхозтехникэдэ» бусаагдабашье, үшөө захадаа гараагүй.

1961—1962 оной намар-убэлэй үедэ колхоз, совхозуудта трактор заһабарилгын хүдэлмэриин багсаахада, хахадынь «Сельхозтехникын» заһабарилгын ажахынуудта хэгдээ.

Фермын ажал ехэтэй хүдэлмэриие оньһожоруулха, хүдөө ажахын үйлэдбэридэ электрын хүсэ хэрэглэхэ талаар колхоз, совхозуудта туһаламжа нилээд үргэдхэгдөө. Урдань фермые оньһожоруулха түхеэрэлгэнүүд хүсэдөөр ерэдэггүй, ямар нэгэн юумэнэй дутахада тэрэ удаан саг соо мини хэбтэдэг байгаа. Мүнөө «Сельхозтехникын» отделенинүүд тэдэ түхеэрэлгые урид баазадаа хабсаргажа үзөөд, өөһэдынгөө хабсаралгын бригадын хүсөөр байра дээрэнь тодхожо үгэхэ гэжэ оролдоно.

Трактор, автомашинануудые хэрэгтэй частьнуудаар хангахада ушардаг бэрхэшээлнүүд имагтал частьнуудые үйлэдбэрилгын ехээр гээгдэжэ ябаһанһаа болоно гэжэ үгэ хэлээшэ тэмдэглэбэ. Гэхэтэй хамта тэрэнние үйлэдбэрилдэг болохо тушаа мүнөө хүрэтэр СССР-эй Госпланай хэмжээ абаагүй байһанда онсо анхарал табихаар гэжэ нүхэр Кучумов онсолон хэлэбэ.

Хүдөө ажахын техникын хүгжэхэ бүри һайн түхеэрэлгэтэй заһабарилгын предприятинүүдые олоор байгуулха эрилтэ табигдана.

Хүдөө ажахые техникээр хуяглаха талаар орон доторнай ехэхэн хүдэлмэри хэгдээ. Мүнөө үедэ промышленностьмнай 500 гаран элдэб янза түхэлтэй хүдөө ажахын машина, механизмуудые бүтээн гаргана. Зүгөөр трактор, хүдөө ажахын машинануудые бүтээлгэ колхоз, совхозуудай эрилтэһээ үшөөл гээгдэжэ ябана. Тиимэһээ трактор болон хүдөө ажахын машина бүтээлгые эрид хурдаар хүгжөөхэ тушаа нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэл соо хэлэгдэһэн дурадхалнууд тон зүб гээшэ.

Шэнэ заводуудые барихынгаа хажуугаар трактор болон хүдөө ажахын машинануудые бүтээлгэдэ промышленностиин бусад һалбаринуудые хабаадуулжа болохо байгаа гэжэ тэрэ хэлэбэ. Тиихэдэ техникын шанар һайжаруулгада эгээн шухала анхарал табихаар байна.

Хүдөө ажахын байдалыень, тэрэнэй саашадаа хүгжэхэ тодорхой замуудые Н. С. Хрущев өөрынгөө элидхэл соо һайса шэнжэлэн харуулаа гэжэ КПСС-эй Краснодарай крайкомой нэгэдэхи секретарь **Г. И. Воробьев** үгэеэ эхилбэ. Ногоо тарилсажа газар тарялан эрхилдэг гуримай дэлгэрһэнэй ушарһаа Кубаньда үрэжэл ехэтэй газар муугаар ашаглагдажа байгаа. Энээнэй түлөө Н. С. Хрущев хизаарай хүтэлбэрилэгшэдые тон зүб шүүмжэлээ.

Ногоо тарилсадаг гуримые үгы хэжэ, кукурузын, намарай шэниисын тарилгые үргэдхэбэл, Кубаниин колхоз, совхозууд жэлдээ нэгэ миллиард пүүд хүрэтэр орооһо тарya ургуулха аргатай болохо. Тиигэжэ гүрэндөө 400 миллион пүүд хүрэтэр тарya жэлдээ худалдаха бшуу.

Мүнөө колхоз, совхозууд тарилгынгаа газар шэнээр хубаарилжа. олон жэлэй ногоо миил 160 мянган гектарта үлөөхэ гэхэ гү, али 3,7 процентыень орхижо, бэшыень кукуруза тарилгада бэлдэнэ. Кукуруза миллион хахад гектарта энэмнай урда жэлнүүдэйхиһээ хоёр дахин ехэ таригадаха.

Кубаниин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд баян дүй дүршэлтэй болоо гэжэ нүхэр Воробьев тэмдэглэбэ. Тэдэнэр түрүүшүүлэй дүй дүршэл шудалжа, баян ургаса абалгада һайса бэлдэжэ, байгша ондо кукурузын бүхы газарһаа гектарай 50—60 центнер кукурузын оролһо хуряахын түлөө тэмсэхэ. Энэ ургамалые ургуулха талаар таба мянга гаран звено ажаллаха. Мүнөө хабарай тарилгын хүдэлмэри эхилээ.

Мал ажал хүгжөөхэ тушаа тогтохо зуураа, Кубаниин ажалшад ойрын жэлнүүдтэ тарялангай 100 гектар бүридэ 200 центнер мяха абадаг болохоор хараална гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлбэ. Хизаарай колхоз, совхозууд энэ жэлдэ гүрэндөө хоёр миллион гаран ахай шахажа тушааха. Хоёр жэлэй туршада хонидоо хоёр дахин олоншоруулхаар хараалагдана. Эдэ үдэрнүүдтэ хизаарай колхоз, совхозууд гүрэндэ мяха худалдаха кварталайнгаа түсэб дүүргэхэ гэбэ.

КПСС-эй ЦК-гэй сентябриин Пленумһээ хойшонхи үедэ хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар манай партиин бэелүүлһэн хэдэ хэдэн шухала хэмжээнүүдэй ашаар хүдөө ажахын продукнуудые абалга нилээд дээшэлээ гэжэ КПСС-эй Москвагай обкомой нэгэдэхи секретарь **Г. Г. Абрамов** хэлэбэ.

Москвагай областиин колхоз, совхозууд һүүлэй жэлнүүдтэ һү, мяха, үндэгэ, хартаабха, овощ нилээд ехэ абадаг болонхой. Мал ажалай продукнуудые абалгаар долоон жэлэй түсэбөөр хараалагдаһан даабаринууд дүүргэгдэжэ байна. 1961 ондо колхоз, совхозуудай эдлүүриин газарай зуун гектар бүриһөө 380 центнер һүн, тарялангай зуун гектар бүриһөө 16,5 центнер мяхан абтаа.

Тингэбэшье хүдөө ажахын хүгжэлтэ урдынхяараал бирагүй байһаар. Илангаяа колхоз, совхозуудай гол баялиг — газар муугаар ашаглагдана. Областиин ажахынуудай хахалагдадаг газарай 40 хубинень олон жэлэй, нэгэ жэлэй ногоонууд эзэлээд байгаа. Ногоо тарилсажа газар тарялан эрхилхэ гурим ехэхэн хохидолдо оруулаа, тэжээл абалгые дээшэлүүлгэдэ һаад хүргөө. Тиигэжэ мал ажал хүгжөөлгэ баригдаа бшуу. Үнгэрэгшэ жэлдэ область ургаса дээшэлүүлхэ түсэбөө дүүргээгүй байшоо. Маанад тушаа хэгдэһэн зүб шүүмжэлэлһээ областной партийна организаци бодото тобшолол хэнэ.

Колхоз, совхоз бүхэндэ тарилгын газар шэнээр хубаарилагдаа. Намартаа 144 мянган гектар олон жэлэй ногоо хахалжа, нёдондонойхиһоо 22 процентээр ехэ намарай тарян таригдаа. Кукуруза, сахарай свекло, бобово ургамалнуудай тарилга нилээд үргэдхэгдөө. Пропашной ургамалнууд хахалагдадаг газарай 40 хубиие эзэлхэ.

Саашань нүхэр Абрамов ажахынуудые тусхай шэглэлтэй болгохо асуудалда тогтобо. Шубуу үсхэбэрилхэдэ ехэ ашатай. Шубуу үсхэбэрилхэ 20 совхоз, шубуунай 16 фабрика эмхидхэһэн сагһаа хойшо миил хоёрхон жэл үнгэрбэшье, энэ үедэ областимнай 228 миллион үндэгэ абажа байһанаа, тэрэнээ 369 миллиондо хүргөө гэхэ гү, али 62 процентээр дээшэлүүлээ.

Ажахынуудта кукуруза, сахарай свекло болон бусад пропашной ургамалнуудые ургуулха 2500 гаран оньһожоруулагдаһан бригада, звенонууд эмхидхэгдээд хүдэлжэ байнхай. Түрүү дүй дүршэлэй район хоорондохи арбан һургуули эмхидхэгдээ. Гадна колхоз, совхоз бүхэндэ кукуруза, сахарай свекло, тэжээлэй бобын баян ургаса туйлаха агротехникэдэ механизаторнуудые һургаха саг үргэлжын һургуулинууд хүдэлдэг. Мүн ажахын мэргэжэлтэдые, хүтэлбэрилэгшэдые хүдөө ажахын үйлэдбэриие эрхилхэ зохид арга дүршэлнүүдтэ һургаха асуудалда ехэхэн анхарал хандуулагдана.

Һүүлэй жэлнүүдтэ орон доторнай органическа үтэгжүүлгэ суглуулха, тэрэнние газарта ехээр тараaха тушаа нилээд хүдэлмэри хэгдээ гэжэ СССР-эй Хара хүрьһэтэбэшэ нютагуудай хүдөө ажахын хүдэлмэриие оньһожоруулха, электрын хүсөөр хангаха эрдэм шэнжэлэлгын түбэй институдай директор **М. Е. Мацепуро** мэдүүлбэ. Тиигэбэшье эрид хубилалта туйлагдаагүй. Жэшээнь, Белоруссин ССР-тэ 1960 ондо 51,2 миллион тонно органическа үтэгжүүлгэ суглуулагдажа, полидо гаргагдаһан байгаа. Иимэ ехэ үтэгжүүлгэ хэрэглээд байхадаа гектарай 15—20 центнер тарya ургуулжа болохо һэн. Теэд республика дотор абтаһан дунда зэргынь ургаса хоёр дахин бага байшоо.

Үтэгжүүлгын иимэ нүлөө багатай байһанайнь гол шалтагаан юун байгаа гээшэб гэхэдэ үтэгжүүлгын шанар муу, тэрэнние суглуулха, хадагалха технологическа эрилтэнүүд тоогдоногүй гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ. Түүхэй торф аргал шэбхэ хоёрые худхажа хэһэн үтэгжүүлгэшье хүдөө ажахын ургамалнуудай ургасада ёһоор нүлөөлнэгүй. Үбэлдөө тиимэ үтэгжүүлгэ зада хүрэшоод, тэрэнэй аша үрэнь тон бага байна.

Торф-минеральна-аммиагай холисоор хэһэн үтэгжүүлгэ ехээр хэрэглэхэ шухала болоһондонь үгэ хэлэгшэ тогтобо. Иимэ үтэгжүүлгые колхоз, совхозуудта ехээр бэлдэхэ шухала гэбэ.

Залууг, ургаса багатай сабшалан, бэлшээри, перелоог, уһанай захын гол газарые элдүүрилхэ шухала гэжэ нүхэр Мацепуро зааба. Хара хүрьһэтэ бэшэ нютагуудта иимэ 25 миллион гектар газар олдохо. Энэ газар яһала үрэжэлтэй. Түрүүшын гурба-дүрбэн жэлэй туршада үтэгжүүлгэ балай хэрэглэнгүйгөөр яһала һайн ургаса абажа болохо.

Шэнэ газар элдүүрилхэдээ тэндээ эгээн түрүүн ногоо тариха юм гэжэ дурадхадаг эрдэмтэдые, мэргэжэлтэдые, мүн ногоо тарилсадаг гуримые үгэ хэлэгшэ шүүмжэлбэ. Түрүү колхозуудай дүй дүршэлһөө баримталжа, тэдэ дурадхалнуудай ямаршье үндэһэ баримтагүй байһыень тэрэ билайса гэршэлжэ үгөө.

Хүдөө ажахы гээшэмнай хүн бүхэнэй эрилтэдэ хамаатай экономикымнай амин шухала һалбари мүн гэжэ партиин Башкирай обкомой нэгэдэхи секретарь **З. Н. Нуриев** хэлэбэ.

КПСС-эй ЦК-гэй сентябриин Пленумһээ хойшонхи үедэ Башкирай хүдөө ажахыда болоһон хубилалтанууд тушаа үгэ хэлэгшэ тодорхойгоор тогтобо. Хэрбээ 1953 ондо Башкирай республика гүрэндөө 149 мянган тонно һү худалдаһан байбал, 1961 ондо тэрэнээ 442 мянган тоннодо хүргөө. Энэ үедэ мяха абалга 50 мянган тоннoһoo 122 мянган тоннодо, үндэгэ 42 миллионһоо 160 миллиондо хүрөө. Колхоз, совхозууд тарya, сахарай свекло худалдалгаяа нилээд ехэдхээ.

Зүгөөр республикадамнай эдлүүриин газарай 100 гектар дээрэ тооложо үзэхэдэ мал ажалай продукнууд үшөөл бага абтана, адуу малай үхэл гарза ехэ. Эдэ бүгэдэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ партийна, советскэ болон хүдөө ажахын органууд хүдөө ажахыгаа хүтэлбэрилхэдөө горьтой дутагдалнуудые гаргаа гээшэ.

КПСС-эй ЦК-гэй мүнөө боложо байһан Пленум, Н. С. Хрущевой элидхэл хадаа хүдөө ажахын асуудалнуудые тодорхойлходоо манай партиин творческо ёһоор хандаһыень гэршэлжэ үгэнэ. Н. С. Хрущевой элидхэл дотор табигдаһан тобшололнуудые, дурадхалнуудые Башкирай партийна организаци нэгэн һаналтайгаар дэмжэнэ.

Тарялангай газарые шэнээр хубаарилха асуудалда нүхэр Нуриев нилээд удаан тогтоо. Область дотор оролһо тарянай тарилгын талмай 1962 ондо 3 миллион 100 мянган гектарта хүргэгдэхэ байна. Бобово ургамалнуудай тарилгын газар нилээд үргэдхэгдэхэ. Тарялангай газарай хубаарилгые хубилгаад, пропашной гурим нэбтэрүүлхэдэ элдэб үтэгжүүлгэ ехээр хэрэглэгдэхэ болоно. Башкирай колхоз болон совхозууд органическа, минеральна үтэгжүүлгэ тон бага хэрэглэнэ гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ. Нютагай үтэгжүүлгэ, тусхайлбал, область дотор элбэг торф хэрэглэхэ тушаа нүхэр Нуриев тогтобо.

Хүдөө ажахын хүтэлбэриие һайжаруулжа бии байгаа арга боломжонуудаа шадабаритайгаар хэрэглэхэдэмнай ороной хүдөө ажахы саашадаа түргөөр хүгжэхэнь лабтай гэжэ нүхэр Нуриев хэлэбэ.

Удаань Винницкэ областиин Бершадска районой XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ **В. М. Кавун** үгэ хэлэбэ. Һаяхан тэрээндэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэ олгогдоһон байна. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг артелиин олохон колхозникууд дээдэ шагналда хүртөө. Газар тарялан, мал ажал хүгжөөлгэдэ тэдэнэй хэһэн ажалые ехээр сэгнэһэндэнь Ленинскэ Центральна Комитедтэ колхозой ажалшадай үмэнэһөө нүхэр Кавун гүнзэгы баясхалан хүргэбэ.

Эдэ шагнал хадаа бидэниие бүри һайнаар хүдэлхые, Эхэ орондоо хүдөө ажахын продукнуудые бүри ехээр үгэхые уялгална гээшэ гэжэ артелиин түрүүлэгшэ хэлэбэ.

Центральна Комитедэй энэ Пленум хадаа манай партиин, ороной ажабайдалда ехэхэн удха шанартай байна гэжэ нүхэр Кавун тэмдэглэбэ.

Хүдөө ажахын хүтэлбэрилгые һайжаруулха тушаа партиин Центральна Комитедэй хараалжа байһан хэмжээнүүдые бүхы коммунистнууд, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд нэгэ хүн шэнгеэр дэмжэхэ байха **гээд** нүхэр Кавун хэлэнэ. Нютагуудта үйлэдбэриин управленинүүд бии болоходоо колхоз, совхозуудые шадабаритайгаар хүтэлбэрилхэ арга олгогдохо гээшэ. Эдэ управленинүүдые хүтэлбэрилэгшөөр ажал хэрэгээ һайса мэдэхэ, шадабаритай хүнүүдые табижа, үргэн эрхэ олгохо хэрэгтэй.

Минии хүтэлбэрилжэ байдаг артель үйлэдбэреэ саашадань хүгжөөхэ ехэ арга боломжотой гэжэ нүхэр Кавун тэмдэглэбэ. 1962 ондо гектар бүриһөө 40 центнер тарya, тэрэ тоодо 62 центнер кукуруза, 35 центнер горох, эдлүүриин газарай 100 гектар бүриһөө 60 центнер мяха, 486 центнер һү абаха гэжэ шиидээ. Артельнай малай тэжээл нилээд ехэ абаха. Газар тарялангай, мал ажалай хүдэлмэри оньһожоруулгада ехэхэн анхарал хандуулагдана. Мүнөө жэлдэ кукуруза, горох болон бусад ургамалнуудые хуряалга бүхыдөө оньһожоруулагдаха юм.

Февраль һарада манай артельдэ колхозуудай түрүүлэгшэнэрые һургаха нэгэ жэлэй һургуули нээгдээ гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлбэ. Эдэ нүхэдэй мэргэжэл шадабаритай болохынь түлөө бүхы хүсөөрөө оролдохобди.

Хүдөө ажахын продукнуудые саашадаа улам ехээр абадаг болохын тула областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй хэжэ байһан тэмсэл тухай КПСС-эй Волгоградска обкомой нэгэдэхи секретарь **А. М. Школьников** хөөрэжэ үгөө. Үнгэрэгшэ жэлдэ Волгоградай колхоз, совхозууд гүрэндэ оролһо тарya, мяха, һү худалдаха даалгабаринуудаа үлүүлэн дүүргээ һэн.

Областиин колхоз, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд оролһо тарya, тэжээл улам ехээр абадаг болохо хэмжээ-ябуулгануудые зохёонхой. Газар тарялангые эрхим һайнаар эрхилһэнэй, тарилгын талмайе зүбөөр хубаарилһанай, шэнэ ба боро газар нэмэжэ элдүүрилһэнэй ашаар энэ зорилго шиидхэгдэхэ юм.

Оролһото-бобово ургамалнуудай ехээр таригдаһанай ашаар оролһо тарян, белогтой тэжээлнүүд бүри ехээр абтадаг болохо юм гэжэ үгэ хэлэгшэ онсолон тэмдэглэбэ. Областиин колхоз, совхозууд ногооной болон сэбэр паарай талмай хороожо, мүнөө жэлдэ оролһото ургамалнуудай талмайе 340 мянган гектараар үргэдхэхэ байна. 200 мянган гектар дээрэ оролһо абахын тулада кукуруза таригдаха юм. Эдэ бүгэдын ашаар 25—30 миллион пүүд ехэ оролһо тарян абтаха.

Ойрын хоёр жэлэй туршада 350 мянган гектар шэнэ ба боро газар хахалагдаха байна. Энэ газар дээрэһээ жэл бүри 20—25 миллион пүүд оролһо тарян абтаха бшуу.

Колхоз, совхозуудые хүдөө ажахын техникээр үлэмжэ һайнаар хангадаг болохо гээшэ тон шухала болонхой гэжэ нүхэр Школьников хэлэбэ. Хүдөө ажахыда материально-техническэ туһаламжа бүри һайнаар хүргэхэ, хүдөө ажахын машинануудые бүри олоор бүтээдэг болохо тухай Н. С. Хрущевой оруулһан дурадхалые үгэ хэлэгшэ дэмжэбэ.

Хүдөө ажахын продукнуудые юрэнхы дээрээ ехээр абадаг, бэлэдхэдэг болобошье, олохон колхоз, совхозууд гүрэндэ хүдөө ажахын продукнуудые бэлэдхэхэ түсэбүүдээшье дүүргэнэгүй гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэнэ. Н. С. Хрущевой элидхэл соо тон зүбөөр тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, хүдөө ажахые ёһотоор лэ ударидажа байдаг, продукт абаха ба бэлэдхэхэ хүдэлмэриие эмхидхэжэ байдаг, газарые үлэмжэ һайнаар ашаглаха ябадал туйладаг захиргаан үнэхөөрөө хадаа манайда үгы байгаа, энээн дээрэһээ иимэ байдал тохёолдоо бшуу. Манай областьдо хүдөө ажахын элдэб янзын аргагүй олон эмхи зургаанууд бии. Гэбэшье, тэдэнэй алинининшье ажахы бүхэндэ тохёолдоһон байдалай түлөө харюусадаггүй байха юм. Хүдөө ажахые ударидалгын шэнэ гурим байгуулха тухай КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй оруулһан дурадхалые бидэнэр бүримүһэн дэмжэнэбди.

Пленумэй баталан абаха документнүүдые бэлэдхэхын тулада 77 хүнһөө бүридэһэн комиссиие Пленум үглөөнэйнгөө заседани дээрэ нэгэн һаналаар һунгаһан байна. Комиссиин түрүүлэгшээр КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь нүхэр Н. С. Хрущев һунгагдаа.

* * *

Пленумэй үдэшын заседани дээрэ үгэ хэлэһэн Алтайн хүдөө ажахын эрдэм-шэнжэлэлгын институдай директор **Г. А. Наливайко** болбол газар тарялангые зүбөөр эрхилхэ тушаа хэдэ хэдэн үнэтэ дурадхалнуудые оруулһан байна. Севооборотнуудта кукуруза, сахарай свекло, горох, тэжээлэй бобы ехээр оруулһан пропашной гурим хадаа гаргаша багаар хээд, хахалагдадаг газарай гектар бүриһөө үлэмжэ ехэ продукци абаха арга олгоно гэжэ эрдэмтэ олон жэшээнүүд дээрэ харуулба. Институдай ажахыда таригдадаг олон жэлэй ногоон хадаа үүсэлгэдэһэн малай 60 килограмм мяха, овёс — 210, оролһо абахаар таригдаһан тэжээлэй бобы — 300 килограмм, силостэ оролһоор таригдаһан тэжээлэй бобы — 360, кукуруза — 430, бобытай холижо таригдаһан кукуруза — 510 килограмм мяха абаха гэхэ гү, али олон жэлэй ногоондо орходоо 8,5 дахин ехэ мяха абаха арга олгоно.

Мүнөө хизаарай колхоз, совхоз бүхэндэ газарые эрхим һайнаар ашаглаха талаар тодорхой түсэбүүд зохёогдонхой. тарилгын талмайн бүридэлдэ горьтойхон хубилалта хэгдэнхэй гэжэ тэрэ мэдээсэбэ.

Тингээд мүнөө үедэ газар тарялан эрхилхэ пропашной гуримда ороходоо, тэрэнние нэгэн адляар эрхилжэ болохогүй гэһэн асуудалда анхаралаа хандуулмаар гэжэ үгэ хэлэгшэ саашань тэмдэглэбэ. Ушарынь гэхэдэ, ногоо тарилсажа газар тарялан эрхилхэдээ, нэгэн адляар тэрэнние хэрэглэжэ һурашаһан байгаа ха юмбибди. Ногоо тарилсажа эрхилдэг севооборот гээшэмнай севооборот соогоо ургамалнуудые болон энээнһээ урид таригдаһан ургамалнуудые заабол нэгэ янзаар һубарюулан тариха гэһэн хатуу эрилтэ табидаг байгаа гээшэ.

Пропашной гуримда ороходомнай тад ондоо байдал үзэгдэнэ. Ямаршье иимэ севооборотдо шэмэ ехэтэй ургамалнуудые элбэгээр тарижа болохо юм. Хэрбээ кукуруза, сахарай свёкло гү, али ургаса ехэтэй ондоошье ургамалые тариха болоходомнай, хахалагдадаг газарай дүрбэнэй нэгэ хуби гү, али гурбанайнь нэгэ хубиин дуталдаад байгаа һаань, хахалагдадаг газарайнгаа хахадынь гү, али бүришье ехыень эдэ ургамалнуудаар эзэлхэдэ болохо бшуу.

Пропашной севооборотнуудта анхаралтайгаар хандаха, ургасын хойноһоо саг соонь харууһа хэхэ шухала байдаг. Энээнтэй дашарамдуулан, механизаторнуудай ажалай түлбэриие шэнээр хаража үзэхэ хэрэгтэй. Хэды гектар хурьяаһанһаань бэшэ, гектар бүри-

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДЭЙ ПЛЕНУМ

...лэл. Эхиниинь (...-доxи нюурта)

...үүлые ёһолон хүндэл- ...ксимилиановка тэсхо- ...олхознигууд комбайн ...15 жэлдэ таһалгаряа- ...худэлһэн нютагайн- ...эр Социалис Ажалай ...ергей Павлович Же- ...ёһолон хүндэлһэн ...һаяшаг «Черевоный ...» гэжэ худөө ажахын ...колхознигууд гахай- ...Анастасия Алексеевна ...олон хүндэлөө һэн. ...ала һүүлшын 15 жэлэй ...соо 7000 гаран пор- ...үүдые түлжүүлһэн ...Долоон жэлэй алтан ...районд манай бии бол- ... Энэ дэбтэртэ тү- ...ад, таряашадай нэ- ...бэшэгдэдэг.

...уудта улам бүри оло- ...байгаа худөө ажахын ...тэдэй дунда партий- ...изацинууд горьтой ...ябуулдаг. Агроном, ...бүхэнэй ёһотойл эм- ...худэлмэри эрхилдэг ..., өөһэдынгөө учас- ...эдэ мэргэжэлтэдэй ...байхыень бидэнэр ...гэжэ нүхэр Глу- ...ань хэлэнэ. Гэбэшье ...хэзээ бүхэндэ түйла- ...агүйбди. Худөө ажа- ...уудай мүнөө байгаа ...колхозуудые хүтэл- ...нол арганууд ажал ...хүсэд түһа боло- ...гүй. Мүнөө колхо- ...эргэжэлтэд өөһэдын- ...худэлмэри хэдэггүй, ..., элдэб янзын тоо- ...байдаг. Тэдэнэй ...сэлдэ үргэн харгы ...жа үгэмөөр болон-

...совхозуудые улам ...хүтэлбэрилдэг боло- ...партиин Центральна ...зохёоһон хэмжээ- ...ойманай худөө ажа- ...элмэрилэгшэдэй, бүхы ...дунда айхабтар ...үүсхэл бадаруулна ...КПСС-эй Куйбышевска ...нэгэдэхи секретарь ...ысев хэлэнэ. Колхоз, ...ай үйлэдбэриие хүг- ...ари ехэ нөөсэнүүд ...дээ. Худөө ажахын ...шэнэдхэн хубил- ...Н. С. Хрущевой ...соо табигдаһан ду- ...үдые бидэнэр бүри- ...мкэнэбди.

...жахые улам саашаа- ...хэхэ талаар КПСС- ...Советскэ правитель- ...алһан хэмжээнүү- ...лхэ зуураа, һүүлэй ...бышевска областной ...организаци колхоз, ...ые һайн кадрнуу- ...жуулхэ, тогтууритай ...гаса абахын түлөө, ...рэхэ тэжээл хуряа- ...мал ажалай ашаг ...дэшэлүүлхын түлөө ...колхознигууд болон ...ай худэлмэришэдые ...удэлмэри ябуулһан

...961 онуудта дунда ...оһото ургамалнуу- ...энээнэй урда тээхи ...элэйхидэ орходоо ...42 центнерээр ехэ ...рин бүхыдөө ху- ...ургаса 710 мянган ...ехэ болоһон байна. ...аар дунда зэргээр ...шада бэлэдхэгдэдэг ...манай хэмжээн 1,5 ...болоо.

...дэ областной пар- ...изаци тарилгын ...бүридэлые үндэ- ...илгаха тушаа бо- ...нүүдые абанхай. ...арай ургамалнуу- ...дат талмай 1,5 да- ...дөө һэн. Сэбэр ...май 130 мянган ...нэгэ жэлэй ногоо- ...дэг талмай 350 ...араар хороогдохо

...о худөө ажахын ...бүри ехээр абадаг ...ой арга боломжо- ...—газарые үһалха ...тэ хэлэгшэ үгын- ...хубиие зорюул- ...Тэрэ иигэжэ хэлээ: ...станцинуудай ...эглэн, Волгоград ...шев шадар үһа- ...лгануудые хэхэ ...ын бэелүүлхэ шу- ...КПСС-эй ЦК-гэй ...варйин Пленум ...Хрущев тон зүб ...аа. Волга дээрэ- ...станцинуудай элшэ ...энэй ашаар га- ...проект бэелүү- ..., үнэтэ продукт- ...ехээр абадаг бо- ...байнабди.

...гурбан жэлэй тур- ...—КПСС-эй Тата- ...нэгэдэхи секре-

тарь **Ф. А. Табеев** хэлэбэ,— худөө ажахын үйлэдбэри нилээдгүй хүгжөө. Татарай колхозууд болон совхозууд кукурузэ ургуулжа һураа, бардам хүрэхэ тэжээлэй үндэһэ һуури табяа. Эбэртэ бодо малай тоо толгой 62 процентээр ургаа. Үнгэрһэн жэлдэ республика гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэһэн байна.

Саашань нүхэр Табеев Татарай худөө ажахын хүгжэлтэ тухай тогтобо. Мүнөө худөө ажахын худэлмэрилэгшэд газар таряалангаа ногоо тарилсажа эрхилдэг байхадаа, таряалангай газарай гектар бүридэ 75 центнер мяха, элдүүриин бусад газарай 100 гектар бүридэ 16 центнер мяха абажа шадахагүй байһанаа ойлгоо. Республика дотор газар таряалангаа зүбөөр эрхилхэ шэнэ гурим байгуулагдаба. Ойрын хэдэн жэлнүүдэй туршада 6 миллион тонно тэжээлэй единицэ абажа, малаа тэжээлээр хүсэд хангаха болонобди.

Татарай эрхэ байдалда горох ехэ шухала ургамал болоно. Ойрын хоёр жэлэй туршада 700 мянган гектар хүрэтэр горох таригдадаг болохо. Худөө ажахые һайнаар хүтэлбэрилдэг болохо талаар Н. С. Хрущевой элидхэл дотор табигдаһан дурадхалнуудые дэмжэжэ байһанаа тэрэ мэдүүлбэ. Үйлэдбэриие наука болон техникын бүхы шэнэ түйлалтануудынь хараадаа абажа, эрхилхэ шухала. Татарай республикада худөө ажахын продуктнуудые абаха, бэлэдхэхэ министерство болон район хоорондын колхоз, совхозуудай найман управлени байгуулха шухала. Ажахын хүгжэлтэдэ зональна управленинүүдэй нүлөөгөө үзүүлжэ байхынь тула тэдэниие хүсэд хүрэхэ материальна арга боломжотой болгохо, мүн юридическэ талаараа зохихо эрхээр түлөөлхэ хэрэгтэй. Тэдэнэй дэргэдэ бригадирнуудые болон фермэнүүдэй эрхилэгшэдые бэлэдхэхэ һуралсал эмхидхэхэ шухала гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ.

Коммунистическэ парти худөө ажахын машина бүтээлгэдэ ехэ анхаралаа хандуулдаг гэжэ Минскэ тракторна заводой директор **Б. Г. Сивак** хэлэнэ. Тракторнуудай хүсые зүбөөр ашаглалга—худөө ажахыда ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ эрхэ нүхэсэлнүүдэй нэгэн мүн гэжэ Н. С. Хрущевой элидхэл дотор тон зүб заагдана. Минскэ тракторна заводой коллектив худөө ажахые мүнөө үеын техникээр зэбсэгжүүлхэ хэрэгтэ зарим тэды хубитаяа оруулаа гэжэ тэрэ саашань үргэлжэлүүлнэ. Манай коллектив үйлэдбэреэ нарижуулан һайжаруулжа, жэл бүри хүсэ ехэтэй һайн машина бүтээн гаргана.

Манай заводой коллектив жэлэй туршада 25 мянган трактор бүтээн гаргаха даабаритай юм. Үнгэрһэн 1961 ондо 39,7 мянган трактор бүтээн гаргагдаһан байгаа. Мүнөө жэл бидэнэр 45 мянган трактор худөө ажахыдаа үгэхэ уялгатайбди гээд тэрэ үгэеэ үргэлжэлүүлнэ. Партиин XXII съездын шиидхэбэринүүд дотор арадай ажахын бүхы һалбаринуудые техническэ талаар бүри һайнаар зэбсэгжүүлхээр хараалагданхай. Энээниие хүтэлбэри болгон тракторна промышленностиин заводууд бүтээсэ ехэтэй тракторнуудые гаргаха талаар ехэ худэлмэри ябуулжа байнхай. Теэд мүнөө байһан түсэблэлгын гурим шэнэ техникэ түргөөр нэбтэрүүлгые урмашуулнагүй гэжэ Сивак саашань шүүмжэлнэ. Минскэ тракторна заводой коллектив долоон жэлэй дүрбэдэхи жэлэйнгээ түсэб болон абаһан социалистическэ уялгануудаа дүүргэхын түлөө бүхы хүсөөрөө оролдохо гэжэ КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленумые үгынгөө түгэсхэлдэ нүхэр Сивак найдуулна.

КПСС-эй Новосибирскэ обкомой секретарь **Ф. С. Горячев** үгэ абажа, областиин колхоз, совхозуудай ажалшад худөө ажахын продуктнуудые бүри ехээр абадаг болохын түлөө бүхы хүсэ шадалаараа тэмсэнэ. Бүхы ажахынуудта тарилгын талмайнууд шэнээр хубаарилагдаа. Паар болон овёс тарилга горьтойхоноор хороогдоо. Хабарай шэниисэ 2 миллион гектар хүрэтэр үргэдхэгдэхэ. Гадна гэршүүхэ, овёс 50 мянган гектар дээрэ, горох 40 мянган гектар дээрэ таригдаха. Малда элбэг дэлбэг тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдажа байна. 550 мянган гектар дээрэ кукуруза таригдаха.

Саашань нүхэр Горячев гүрэндэ худалдадаг худөө ажахын продукциин үнэ сэнгые хубилгаха талаар дурадхал оруулба.

Малда элдюулэгдэхээр тэжээлэй бобы, сахарай свёкло таридаг совхозуудта түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэнэйнь түлөө кукуруза таридаг совхозуудай худэлмэришэдтэ үгэдэг шэнгээр ажалайнь түлөөһэ үгэхэ гэхэ гү, али түсэбөө дүүргэһэнэйнь түлөө механизаторнууд болон бусад худэлмэришэдтэ түсэбһөө галуур абаһан продукциинь сэнгэй 30 процентыень түлэхэ гэһэн дурадхал оруулна. Мүн совхозуудта ногоо тарихадашье, сахарай свёкло тарихадашье адлихан түлөөһэтэй юм. Энэ буруу гэжэ һанагдана гээд хэлээ.

Н. С. Хрущевой элидхэл дотор худөө ажахыдахи байдал гүнзэгыгөөр шэнжэлэгдэһэн байна, газар таряалангай болон мал ажалай ашаг шэмые саашадаа бүри ехээр абахын тула байһан асари ехэ арга боломжонуудые хэрэглэхэ харгы замууд заагдажа үгтөө гэжэ Украинын компартиин Киевскэ обкомой нэгэдэхи секретарь **П. Е. Шелест** үгэеэ эхилбэ.

Худөө ажахые хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр хандаха ябадал үшөөл бии гээшэ. Киевскэ областьда колхозуудай үйлэдбэриие эмхидхэхын түлөө, тэрээндэ нүлөөгөө үгэжэ байхаар тиимэ сэхэ харюусалгатай орган гэжэ байдаггүй.

Ороһо таряа болон малай ашаг шэмэ бүри ехээр абадаг болохо, элдүүриин гектар бүхэн бүриһөө ехэ продукци абахаар оролдохо гээшэ гол зорилго болоно гэжэ тэрэ үргэлжэлүүлнэ. Колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управленинүүдые, худөө ажахые хүтэлбэрилхэ талаар комитедүүдые байгуулга хадаа ажахы бүхэнэй үйлэдбэриин хэрэгые улам тодорхойгоор эрхилхэ, газараа ашагтайгаар хэрэглэхэ арга олгоно.

Киевскэ областьда колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин 9 управлени байгуулагдахаар хараална. Тиимэ управлени бүхэн 3—4 административна районуудые нэгэдүүлхэ. Тэндэнь 60—80 колхоз, совхозууд орожо, 200 мянган гектарһаа дээшэ элдүүриин газартай байха юм. Управленинүүдые толгойлогшодоор дуршэлтэй, худөө ажахые һайнаар мэдэхэ эмхидхэлшэдые шэлэн олохын тула партиин обком зохихо худэлмэри ябуулха байна.

Парторгнуудые байгуулха тухай асуудалые үшөө хаража үзэхэ хэрэгтэй. Тэрэшэлэн районуудай газетэнүүдые үгы болгохо гэһэн зарим хүнүүдэй дурадхалые үшөөл эртэ табигдаһан асуудал гэжэ һананам гээд тэрэ мэдүүлбэ.

Саашань нүхэр Шелест худөө ажахые хүгжөөхэ зорилгонууд тухайгаа хөөрэнэ. Мүнөө бага ургаса үгэдэг ургамалнуудай тарилгые хороожо, 1,5 дахин ехээр кукуруза таригдадаг болохо. 300 мянган гектар талмай дээрэ кукуруза таригдаха. Мүн 400 мянган гектар сахарай свёкло таригдаха. Энээнэй ашаар 3,5 миллион тонно тэжээлэй единицэ абтаха, үнеэн бүхэндэ 20—22 тонно силос дарагдаха байна.

Торф малтан абаха, мүн газар доро байдаг бусад үтэгжүүлгэнүүдые малтажа абадаг машина бүтээн гаргаха тухай асуудалые СССР-эй Госплан, «Союзсельхозтехникэ» гэжэ нэгэдэл шиидхэхэ ёһотой гэжэ үгэ хэлэгшэ дурадхана.

Эрэгтэй, эмэгтэй колхознигууд, совхозуудай худэлмэришэд, худөө ажахын мэргэжэлтэд, хабарай тарилгада эдэбхи үүсхэлтэйгээр бэлэдхэжэ байна гээд тэрэ үгэеэ түгэсхэнэ.

Совет арадай ажаһуудалые һайжаруулха, худөө ажахын продуктнуудые бүри ехээр абадаг болохо тухай партиин, тэрэнэй Ленинскэ Центральна Комитедэй тон ехэ анхарал оролдолго гаргажа байдагай эли тодо гэршэнь мүнөө боложо байгаа манай Пленумэй худэлмэри, тэрээн дээрэ Н. С. Хрущевой хэһэн гүн ехэ удхатай элидхэл боложо үгэнэ гэжэ КПСС-эй Ростовско обкомой нэгэдэхи секретарь **А. В. Басов** хэлэбэ. Доной областной партийна организаци, худөө ажахын ажалшад бүхы совет арадтайгаа сүг хамта худөө ажахын үйлэдбэриие хүгжөөхын түлөө улам шангаар тэмсэнэ. Гэхэтэй хамта областиин олон колхоз, совхозууд доторойнгоо арга боломжонуудые үшөөл һулаар хэрэглэнэ. Газарайнгаа гектар бүриһөө бага продукци абана.

Манай областиин колхоз, совхозууд мүнөө газар таряалангаа ногоо тарилсажа эрхилхэ гуримай хойшолонгуудые усадхаха хэмжээ тодорхойлоо. Мүнөө жэл ороһото ургамалнууд таряалангай 61 процентые эзэлхэ, харин тиихэдэ кукурузатай хамта 77 процентыень эзэлхэ байна. Намарай таряан 290 мянган гектараар, кукуруза 350 мянган гектараар. сахарай свёкло 49 мянган гектараар, бобово ургамалнууд 30 мянган гектараар үргэдхэгдэхэ. Тиихэдэ олон жэлэй, мүн нэгэ жэлэй ногоонууд 530 мянган гектараар хороогдохо юм. Ойрын жэлнүүдэй туршада бидэнэр 250—300 мянган гектар шэнэ газар ашаглаха зорилго табинхайбди гэжэ тэрэ үгэеэ үргэлжэлнэ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ область дотор худөөгэй ажалшадые материальна талаар урмашуулха хэмжээнүүд хараалагдаа гэжэ нүхэр Басов хэлэбэ. Энээнэй ашаар ажалай эдэбхи үүсхэл дээшэлээ, худөө ажахын продуктнуудые бүри ехээр абаха арга олдоо. Саашань энэ жэл 140 миллион пүүд ороһо, 240 мянган тонно мяха, 630 мянган тонно һү, 357 миллион үндэгэ, 17,2 мянган тонно ноһо гүрэндэ худалдахын түлөө областиин ажалшад тэмсэжэ байна гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Колхоз, совхозуудай хэрэгтэ областной партийна комитедүүдэй, худөөгэй партийна эхин организацинуудай бүри ехэ харюусалгатайгаар хандадаг болохынь тула областной партийна организаци шухала хэмжээнүүдые абажа, худөө ажахые һайнаар хүтэлбэрилдэг болохо, Доной ажалшад манай партиин XXII съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө бүхы хүсээрээ оролдохо гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй энэ пленумые найдуулхыемни зүбшөөгыт тээд нүхэр Басов үгэеэ дүүргээ.

Удаань КПСС-эй Саратовска обкомой секретарь нүхэр **А. И. Шибаев** үгэ хэлэжэ, нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэл дотор хэлэгдэһэн хэмжээябуулгануудые бэелүүлээд байхада ороһо таряан мяха, һү, худөө ажахын бусад продуктнуудые бүри ехээр абаха хэрэгтэ һайн нүлөө үзүүлхэ байна гэжэ мэдүүлнэ. Саратовска область һүүлэй жэлнүүдэй туршада газар таряалангай болон мал ажалай ашаг шэмэ абажа, гүрэндэ худалдаха талаар амжалта түйлаа гэжэ хэлэбэ. Гэбэшье бидэнэр областиин колхоз, совхозуудта үгтэһэн түсэб дүүргээгүйбди гэжэ нүхэр Шибаев мэдэрбэ.

Колхоз, совхозуудта тарилгын талмай шэнээр хубаарилагдаа. Мүнөө жэл 6 миллион гектарһаа ехэ талмай дээрэ худөө ажахын ургамалнууд таригдаха. Энэнь бүхы таряалангай газарай 93 процентнь болохо байна. Сэбэр паар горьтойхоноор хороогдохо.

Мал ажалаа үбһэ тэжээлээр элбэг дэлбэгээр хангахын тула 1.270 мянган гектар талмай дээрэ тэжээлэй ургамалнууд таригдаха. Тэрэ тоодо кукуруза 750 мянган гектар, сахарай свекло 70 мянган гектар таригдаха.

Таряалангай 100 гектар бүхэндэ 75 центнер, элдүүриин бусад газарай 16 центнер мяха абаха зорилго Саратовска областьда дүүргэгдэмээр даабари гээшэ. Энэ юун гэһэн удхатайб гэбэл, область мүнөө жэл 500 мянган тонно мяха абаха гэхэ гү, али 1961 онойхиһоо 8 дахин ехэ мяха абаха болоно.

Пропашной гуримда орохо хэрэг худөө ажахыда ашаа шэрэлгын худэлмэриин хэмжээе ехэдхэхэ байна. Тиимэ дээрэһээ колхоз, совхозуудые транспортын зэбсэгээр хангаха хэрэгтэ анхаралаа хандуулха шухала.

Нүхэр Шибаев үгынгөө түгэсхэлдэ иигэжэ хэлэбэ. Саратовска областиин ажалшад табигдаһан зорилгоёо дүүргэхын түлөө оролдохо юм.

Энээгээр КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй үдэшын заседани дүүрэбэ. Мартын 8-най 10 часта Пленум худэлмэреэ үргэлжэлүүлхэ.

(ТАСС).

Дж. Кеннедиин, Г. Макмилланай бэшэгүүдтэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. ХРУЩЕВОЙ үгэһэн харюу

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев США-гэй президент Джон Ф. Кеннедиин, Великобританиин премьер-министр Г. Макмилланай бэшэгүүдтэ харюу эльгээбэ. Буу зэбсэг хуряаха талаар 18 гүрэнүүдһээ бүридэһэн комитедэй Женевэдэ ажаллажа эхилхээ байһантай дашарамдуулан, энэ бэшэг эльгээгдэһэн байна.

***

Буу зэбсэг хуряаха талаар 18 гүрэнүүдһээ бүридэһэн комитедэй хэлсээнүүдэй эхилхэдэ гүрэнүүдэй эгээ харюусалгатай ажал-ябуулагшадай хабаадалсаа һаань һайн байгаа гээд этигэһэнээ Дж. Кеннедиин бэшэгтэ харюусахадаа Н. С. Хрущев һанамжалба. Хэлсээнүүдэй эхилжэ, гол шэглэлэйнь тодорхойлогдожо байхада гүрэнүүдэй эгээ харюусалгатай ажал-ябуулагшадай хабаадалсабал, амжалта түйлаха хэрэгтэ горьтой түһа нэмэри оруулагдаха һэн.

18 гүрэнүүдһээ бүридэһэн комитедэй худэлмэриие гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар эхилхэ тухай Советскэ правительствын дурадхалые США-гэй президентын һайшаагаагүйнь гэмшэлтэй гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ мэдүүлээ. Советскэ правительствын дурадхаһан харгы зам эгээл таарамжатайнь болоно. Танай бэшэг соо хэлэгдэһэн баримтанууд этигэмээр, шухала баримтануудыемнай буруутуулжа шадахагүй байна гэжэ Н. С. Хрущев бэшэнэ.

18 гүрэнүүдэй хабаададаг комитедтэ буу зэбсэг хуряаха хэлсээнүүдые хэхэ гээшын ямар удха шанартай байһаниие бүгэдэ ойлгонобди. Гүрэнүүдэй хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшадай хоорондоо бэшэгүүдые эльгээлсээд байхада иигэжэ тодорхойлогдоо гээд Н. С. Хрущев саашань тэмдэглэнэ. Эдэ хэлсээнүүдэй амжалтатайгаар үнгэргэгдэхэ хэрэгтэ правительствонуудай толгойлогшонорой сэхэ харюусалгатай байһаниинь бүгэдэндэ мэдэрэгдэнхэй. Мүн буу зэбсэг хуряаха талаар 18 гүрэнүүдэй комитедэй худэлмэридэ гүрэнүүдэй эгээ харюусалгатай ажал-ябуулагшадай хабаадалсахань шухала гээд баһал бүгэдэндэ ойлгосотой. Энэ ушар шухала удхатай гэжэ Н. С. Хрущев үргэлжэлүүлнэ. Энэ хадаа манай хараа шугамые дэмжэлгэ болоно гээд бидэнэр ойлгонобди.

США-гэй, бусад зарим гүрэнүүдэй хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшад буу зэбсэг хуряаха талаар 18 гүрэнүүдэй комитедэй худэлмэридэ түрүүшээр хабаадахаар бэлэн бэшэ байба гээд Н. С. Хрущев тэмдэглэнэ. Тиимэ хадань, г-н президент, бидэнэр, комитедэй гэшүүд-бусад гүрэнүүдэй хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшадшье, тээ байд гээд хэлсээнүүдтэ хабаадахаар бодомжолхо ушартайбди.

Бүгэдөөрөө, хүсэдөөр буу зэбсэг хуряаха тухай амжалта түйлаха, хэлсээ баталха гээшэ эгээ шухала хэрэгнай болоно гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ тэмдэглэбэ. Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд амжалта түйлаха хэрэгтэ түһа нэмэри оруулжа болохо. Хэрбээ 18 гүрэнүүдэй комитедтэ хабаадагшадай буу зэбсэг хуряалгаар хэлсээ баталха хүсэлтэй байгаа һаань, гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй энэ шухала асуудал шиидхэлсэхэ арга боломжонуудые хүсэдөөр хэрэглэхэ ушартайбди. Бидэнэр иимэл хараа бодолтой гээшэбди. Зүгөөр 18 гүрэнүүдэй комитедэй бии болоһоной һүүлээр министрнүүд түрүүшынхеэ хэлсээ хэхээ ошохонь. Иимэл эрхэ байдал тохёолдобо. Теэд яахаб, тэдэнэй амжалта түйлахые хүсэел даа!

Уласхоорондын нарин нягта хиналтайгаар буу зэбсэг хуряаха тухай үнэн зүбөөр Советскэ Союз хэлсээ хэхэ зорилготой гээд хиналта тухай хэлэхэдээ Н. С. Хрущев дахин онсолон тэмдэглээ. Буу зэбсэг хуряалгаар хиналта тогтоохо тухай баруун гүрэнүүдэй ямаршье дурадхалнуудые Советскэ Союз дэмжэхээр бэлэн. Зүгөөр баруун гүрэнүүд буу зэбсэг бүгэдөөрөө, хүсэдөөр хуряаха манай дурадхалнуудые дэмжэхэ ёһотой гэжэ Н. С. Хрущев бэшэнэ.

Америкын Холбоото Штадуудта ядерна туршалгануудые агаарта хэхэ тухай мэдээсэгдээ һэн. Туршалгануудые хэхэ гэһэн США-гэй президентын шиидхэбэри тушаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев һанамжаяа хэлэһэн байна. Энэ шиидхэбэреэ яажашье умөөрөө, һайн тээшэнь харуулха гэжэ оролдоо һаань, тэрэнь бодото дээрээ уласхоорондын хэрэгүүдтэ тохёолдоһон ээрхэг түримхэй шэнэ ааша болоно бшуу. Тиигээдшье һаядаа худэлмэрилжэ эхилхээ байһан 18 гүрэнүүдэй комитедтэ, буу зэбсэг хуряаха хэлсээнүүдтэ зорюулагдаһан сохилто гээшэ. Энэ шиидхэбэри тухай ондоо һанамжа байхагүй ёһотой гэжэ Н. С. Хрущев мэдүүлнэ. Советскэ Союзһаа гээгдэхэгүйн түлөө США заабол ядерна шэнэ туршалгануудые хэхэ гээд Дж. Кеннеди баталан мэдүүлээ һэн. Дж. Кеннедиин энэ мэдүүлгэ тушаа Н. С. Хрущев һанамжаяа хэлэһэн байна. США, НАТО-до ородог тэдэнэй союзнигууд Советскэ Союзда орходоо ядерна туршалгануудые һураггүй олоор хээ гэжэ Н. С. Хрущев үргэлжэлүүлнэ. Энэ баримтые буруушаажа болохогүй ха юм. США, тэдэнэй союзнигудай ядерна зэбсэгээ һайжаруулхын түлөө хуушанайхинууд дээрээ нэмэжэ үшөө шэнэ туршалгануудые хэхэ болоо һаань, Советскэ Союзшье өөрынгөө ядерна шэнэ түхэлэй зэбсэгүүдые туршаха баатайл болохо бшуу. Советскэ Союзай аюулгүй байдалые бэхижүүлхын, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал сахихын түлөө тиимэ туршалганууд хэгдэхэ байна ха юм. Дэлхэйн олониитые зорюута мэхэлхэ һэдэлгэ гаргаагүй һаа, хүн бүхэн энээниие зүбөөр ойлгохо ёһотой гээд Н. С. Хрущев бэшэбэ.

Ядерна шэнэ туршалганууд США-гэй монополистнуудта ашатай түһатай гээд СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ тэмдэглэһэн байна. Монополистнууд буу зэбсэг ехээр бэлдэжэ баяжана. Ядерна зэбсэг туршахада агаар, уһан, газарай хүрьһэн радиоактивна тунасануудаар хородогдохо бшуу. Тэдэ монополистнуудай баяжаха шуналтай байһанһаа, энэ хорото аюул тоогдоногүй.

Ядерна зэбсэг олоор туршаха ябадалые болюулжа болохо гээд этигэһэнээ Н. С. Хрущев түгэсхэлдөө мэдүүлбэ. Ядерна зэбсэг туршалга болюулха тухай һая дурадхалнуудые оруулхадаа иимэл зорилго табяа һэмди гэжэ нүхэр Хрущев бэшэбэ.

***

Буу зэбсэг хуряаха талаар 18 гүрэнүүдэй хабаададаг комитедэй худэлмэри эхилхэ тухай Дж. Кеннедиин бэшэгтэ Н. С. Хрущев харюусаһан юм. Иимэл удхатай асуудалнуудые Г. Макмилланай бэшэгэй харюу үгэхэдөө СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев табина.

Буу зэбсэг хуряаха хэлсээнүүдые мухардалгаһаань гаргахын, бүгэдөөрөө, хүсэдөөр буу зэбсэг хуряаха хэлсээ баталха харгы нээхын зорилгоор 18 гүрэнүүдэй комитедэй худэлмэриие дээдэ тушаалтай хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар эхилхэ дурадхал оруулагдаа һэн гэжэ Советскэ правительствын толгойлогшо бэшэнэ. Орон дотороо эгээ үргэн ехэ түлөөлэлгэтэй, эгээн харюусалгатай тушаалтай гүрэнэй ажал-ябуулагшад эдэ орёо бэрхэшээлтэй асуудалнуудые шиидхэхэ һураггүй ехэ арга боломжотой байха һэн. Энээн тухай маргалтагүйл байгаа гээд Н. С. Хрущев тэмдэглээ. Тиимэһээ манай дурадхалнуудай таанадта дэмжэгдээгүй байһандань гэмшэнэбди.

18 гүрэнүүдэй комитедэй худэлмэридэ сэхэ хабаадаха гээшые премьер-министр зүбшөөнэ. Зүгөөр энээнтэй хамта элдэб һанамжануудые тэрэ оруулна. Эдэ һанамжануудынь бэшэ, харин тэрэнэй зүбшөөһэниинь шухала удхатай болог лэ гээд Н. С. Хрущев үргэлжэлүүлбэ.

Бүгэдөөрөө, хүсэдөөр буу зэбсэг хуряаха хэлсээ баталха, амжалта түйлаха гээшэ эгээ гол шухала удхатай гэжэ Н. С. Хрущев бэшэһэн байна. 18 гүрэнүүдэй комитедэй бии болоһоной һүүлээр министрнүүд түрүүлэн хэлсээ хэжэ эхитхэнь. Теэд яахаб, морягуудай хэлэдэгээр, тэдэнэрэй һайн һайхан тамархыень хүсэе гэжэ Н. С. Хрущев тэмдэглэбэ.

18 гүрэнүүдэй комитедэй худэлмэреэ эхилхын урда тээ США-гэй, Великобританиин Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министртэй уулзаха болоно гээд та дурадхабат. Энээниие буруушаанагүйб гээд Н. С. Хрущев бэшээ.

(ТАСС).

КПСС-эй обкомдо, Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

1962 оной февраль һарада һү ехээр абаха, гүрэндэ худалдахын түлөө республикын аймагуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн тухай

Энэ оной үнгэрэгшэ февраль соо һү ехээр абажа, тэрэниие гүрэндэ элбэгээр худалдахын түлөө республикын аймагуудай дундахи социалис мүрысөөнэй дүн хаража үзөөд, КПСС-эй обком, республикын Министрнүүдэй Совет иигэжэ тогтоогоо:

1. Улан-Удын СОВЕТСКЭ РАЙОНДО (КПСС-эй райкомой секретарь нүхэр МИТЫПОВ, райгүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр (ГЕРАСИМОВА) Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, КПСС-эй обкомой дамжуулгын Улаан туг болон 300 түхэригэй нэгэдэхи мүнгэн шан барюулха. Тус район байгша оной февраль һарада нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо һү һааляа 54,5 процентээр дээшэлүүлжэ, гүрэндөө 253 тонно гэхэ гү, али үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 64 процентээр ехэ һү худалдаа. Ондоогоор хэлэбэл, гүрэндэ һү худалдаха кварталайнгаа түсэб 63 процент дүүргэнхэй.

2. ТҮНХЭНЭЙ АЙМАГТА (КПСС-эй райкомой секретарь нүхэр ТИТОВ, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр ТАХАНОВ) республикын Министрнүүдэй Соведэй, КПСС-эй обкомой дамжуулгын Улаан туг, 200 түхэригэй хоёрдохи мүнгэн шан барюулха гэбэ. Энэ аймагай колхозууд, совхоз байгша оной февраль соо оролдосотой һайнаар хүдэлжэ, нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада һү һааляа 40,5 процентээр дээшэлүүлээд, гүрэндөө үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 31 процент ехэ һү худалдаа. Мүн гүрэндэ һү худалдаха кварталайнгаа түсэб 58 процент дүүргээ.

Баунтын, Байкало-Кударын, Кабанскын аймагуудай колхоз, совхозууд һү ехээр абажа, гүрэндөө элбэгээр худалдахын түлөө оролдосотой һайнаар хүдэлөө гэжэ тэмдэглэгдэбэ.

Кяхтын, Прибайкалиин аймагуудай ажахынууд энэ үе соо хангалтагүйгөөр хүдэлжэ, нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо һү һааляа доошолуулаа, гүрэндэ һү багаар худалдаа гэжэ тэмдэглэгдэһэн байна.

1962 оной февраль һарада хурьга олоор абажа, һайнаар түлжүүлхын түлөө республикын аймагуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн

Байгша оной февраль һара соо хонидой түл һайнаар абажа, гарзагүйгөөр түлжүүлхын түлөө аймагуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн хаража үзөөд, КПСС-эй обком, Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Совет иигэжэ тогтоогоо:

1. АХЫН АЙМАГТА (КПСС-эй райкомой секретарь нүхэр ХАНДУЕВ, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр ГУЛГОНОВ) Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, КПСС-эй обкомой дамжуулгын Улаан туг, 300 түхэригэй нэгэдэхи мүнгэн шан барюулха. Энэ аймагай колхозууд жэлэй эхинһээ хойшо зуун эхэ хонин бүриһөө 74 хурьга абаад, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлнэ. Тиихэдэ гансахан февраль һарада зуун эхэ хонин бүриһөө 20 хурьга абанхай.

2. ЗАКАМЕНАЙ АЙМАГТА (КПСС-эй райкомой секретарь нүхэр ТЮМЕНЦЕВ, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр ПОПОВ) республикын Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан туг, 200 түхэригэй хоёрдохи мүнгэн шан барюулха болоо. Тус аймагай хонишод жэлэй эхинһээ хойшо зуун эхэ хонин бүриһөө 66 хурьга абажа, бултыень бүрин бүтэнөөр түлжүүлээ.

Тэрэшэлэн Мухаршэбэрэй, Бичурын аймагай колхоз, совхозууд хонидой түл һайнаар абажа, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлхын түлөө оролдосотойгоор хүдэлөө гэжэ тэмдэглэгдэбэ.

Тиихэдэ Кяхтын, Сэлэнгын, Прибайкалиин, Кабанскын, Түнхэнэй, Яруунын аймагуудай колхоз, совхозууд энэ үе соо хурьгадаа олоор гарзалуулжа, хангалтагүйгөөр хүдэлөө гэжэ КПСС-эй обкомой бюро, республикын Министрнүүдэй Совет тогтоол соогоо тэмдэглэһэн байна.

Арадай кандидадууд

1962 оной мартын 18-да СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта

„Коммунистнуудай, мүн партийнабэшэ хүнүүдэй хамтын кандидадуудай—СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудай түлөө мартын 18-най үдэр нэгэн һаналтайгаар дуугаа үгэхыень Коммунистическэ парти бүхы һунгагшадые уряална!“

КПСС-эй ЦК-гэй Хандалгаһаа

ОРОНОЙНГОО ЭЗЭДЭЙ ОМОГТО НЭГЭН

Үдэрэй хоёр час дүтэлжэ байгаа бэлэй. Хабарай шэнжэ оройһон хайлангир нэгэ үдэр Улаан-Үдын паровозо-вагонно заводой гол үүдэндэ ерэбэбди. Хоёр халаанай һэлгэсэлдээнэй үе.

Үүдэнүүд нээгдэнэ
цехүүдэй —
Мартеновскэ,
хабсаралгын,
арматурна...
Хүдэлмэришэд
машина, мотоциклнуудаар
Гараад лэ ошоно...
Ерээд лэ бууна...

Теэд уулзаха гэһэн хэрэгтэй хүмнай олоной дунда харагданагүй—ороношьегүй, гаранашьегүй. Хүзүүнэйнгээ шалатар иишэ тиишээ хараашалбашье, нюдэндэмнай бүри торобогүй. Тиин байтар, бүлэг залуушуул энеэдэ наада гаргаһаар үүдэндэ бии болобо.

— Багшамнай баһал үлэбэл даа.

— Тэрэ Володиие һургахань ха юм.

—Мохоошюг лэ амитан байна даа, Володя. Иннокентий Лаврентьевич хэды оролдоно гээшэб, тэрэнь мүнөөхиеэл мунхидажа байха юм.

— Сухалдаад лэ хаяха даа. Хараарайгтыш.

— Заяандааш хаяхагүй. Зайн гал тэрээнһээш гаргажал һалаха байха....

...Иннокентий Лаврентьевич! Энэ нэрые тэдэ хүбүүдэй инаг дуратайгаар дурдахые дуулахадаа, бидэнэйшье досоо баһал зайн гал бадарба. Ушар юуб гэхэдэ, уулзаха ёһотой хүмнай энэ ха юм.

— Хүбүүд, хэлэжэ үгыт, Иннокентий Лаврентьевич ажалһаа тараха үды гээшэ гү?— гээд тэдээндэ хандабабди.

— Адагынь час, эрхимынь—хоёр болохол байха,—гэжэ нэгэ хушан шара хүбүүн хошоолон татажа хэлэбэ.

— Мүнөө ажалынь ехэ даа. Цехынгээ профсоюзай эмхиин хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, нүхэдэй сүүдэй түрүүлэгшын тушаалтай, горсоведэй депутат, теэд мүнөө, мэдэнэ гүбта даа, манай кандидат. Үдэшэлэн һунгагшадтай уулзалганда ошохо байха...—гээд манай ямар хэрэгтэйе тухайлһан нүгөөдэ нэгэ һүбэлгэн хүбүүниинь ябууд хөөрөөд орхибо.

— Эндэ хүлеэжэ дэмы даа.

— Сүлөөтэй һаа, дежурлажа байгыт даа.

— Һүниеэ дүүрэн манажашье магадгүйт...

Иимэ шог үгэнүүдые дуулахадаа, «нээрээшье хүлеэжэ туһагүй» гэжэ ойлгобобди.

—Таанар хэдынь гээшэбта? — гээд асуухадамнай тэдэ хүбүүд гансата һэр-мэр гэлдэшэбэ.

— Бидэнэр гү? Бидэнэр — коммунис ажалай ударник Щаповай бригадын гэшүүдбди!—гээд сэрэгэй журамай ёһоор нэгэниинь тоб байса элидхээд орхибо.

— Иннокентий Лаврентьевичын хорёод шабинарай зариманиинь гээшэбди,—гэжэ мүнөөхи хушан шарахан хүбүүмнай омогтойгоор мэдүүлбэ.

— Хөөрэжэ үгыт даа, хүбүүд, багшынгаа ажал хүдэлмэриин дүй онобшо тухай,—гээд гүйбабди.

— Ши хөөрэ.

— Өөрөө хэлыш.

— Ши яагаа хүмши?..—гэлдээн болошобо.

СССР-эй Верховно Соведэй депутадта өөһэдынгөө кандидат тухай бидэнэртэ хөөрэжэ үгэхэ үүргэ мүнөөхи хушан шарахан хүбүүндэ хараа байса тудаха янзатай. Ехээр хүлеэлгэжэ байнгүй, электрослесарь Панкин хөөрэжэ оробо.

—Өөртэйнь дэлгэрэнгы хөөрэлдэнэ бэзэт. Би юрэл тобшо тэдыгээр хэлэһүү,—гээд харгыгаараа ябажа оробо. Бидэнэр дахаад ябанабди.—Иннокентий Лаврентьевичтэй сугтаа хүдэлхэдэ хабатай хүн даа! Ажал дээрээ өөрөө электромотор шэнги гал сахилжа ябадаг, яаха аргагүй дууряаха дуран хүрэдэг юм. Манай бригадир гээшэ, теэд захиржа захиргаалжа байхыень нэгэ тэш харахагүйт, тон түбшэн даруу зантай, сэлэнгэ сэхэ сэдьхэлтэй хүн. Өөрынь хүдэлжэ байхые харахадаа, бидэнэр эжэлүүдгүй бэеэ эршэдхээд абадагбди. Тэрэнэй үгэһэн ямаршье даалгабариие түргөөр лэ, һайнаар лэ дүүргэхэ дураншни зүндөө бусалжа байха юм. Иннокентий Лаврентьевичын хүмүүжүүлгын ашаар манай бригадын доторойжаяг заршам тон һайн, гурим журам тон тодорхой. Цех соомнай орожо ерэмсээрээ таанар энээниие үзэхэ байхат. «Цех бэшэ, сэсэглиг» — гээд манай цехые заводоорхин магтадаг. Ушар юуб гэхэдэ, Лаврентьевичын халуун үүсхэлээр, эрид оролдолтоор бидэ элдэб үнгын сэсэг тарижа һалбарүүлаа зомди. Иигэжэ «үбэл зунгүй сэсэглиг, үбгэн залуугүй сэнгэлиг» гэжэ дууладагшье байхабди.

И.-Л. ЩАПОВ.

Нүхэр Щаповай эгээл ехэ габьяань юуб гэхэдэ, электромоторнуудые заһабарилха цех дотор ондоо, шэнэ гурим, шэнэ технологи ухаалан гаргаһан байна.

— Энэнь ямар ушартайб?

— Иимэ юм: урдань манай цехтэ электромоторнуудые шэжэм түмэрөөр орёожо заһабарилхадаа, хүн бүхэн амиаминдаа, өөр өөрөө бэеэ даагаад ажалладаг байгаа. Хүн бүриин мэргэжэл шадабари адли бэшэ, мотор бүхэн тустустаа өөрын маркатай, элдэбын түхэлтэй байха бшуу. Тиигэжэ али нэгэн моторой заһабари хэн-хэндэ дайралдасаараа болодог һэн. Тэрээн дээрэһээ зариманай ажал хэмгүй удаардаг, зариманайхинь химдахан байдаг. Түсэбшье бүхэли дээрээ дүүрэжэ үгэхэгүй, хүнүүдэй мэргэжэл дээшэлхэгүй байгша һэн. Иимэ байхалаар, «нэгэниинь баранайнгаа түлөө, барандаа нэгэнэйнгээ түлөө» гэһэн гол ёһо журам баримталхын аргагүй байгаа. Иннокентий Лаврентьевич эндэ ураг тархяа яһалал хүдэлгөө юм. Тиигэһэнэй удаа суглаан дээрэ өөрынгөө дурадхал оруулба: гансагансаараа бэшэ, бригада болоожо хүдэлөө һаа һураггүй дээрэ байна. Хүдэлмэришэд түрүүшээр дурагүйлхөө һэн. «Яатараа сэсэрхээ юм» гэлдэхэшье абяан гараа бэлэй. Һүүлэй һүүлдэ бригада эмхидхэгдэжэ, Иннокентий Лаврентьевичые бригадир болгоо һэн. Һара хүдэлөөд байхадаа, гэдэргээ эрьежэ харабабди. Түсэбшье бүхэли дээрээ дүүргэгдэһэн, заһабарилгын шанаршье дээшэлһэн, хүнүүднайшье дали ургашаһан шэнги, барандаа шударгы болоһон, цех соомнай сэсэг һалбаршаһан байба.

— Иимэл даа. тобшоор хэлэхэдэ...—гээд дүүргэн гэхэдэнь, соцгородогой ехэ талмай дээрэ ерэшэһэн байбабди. Зүүлжээ һагад дээшээ харахадамнай, добо дээрэ Соёлой байшан, тэрэниие нюурлажа Ленин багшын дурасхаал хүшөө залаална.

Шүлэг уншаһаар гэдэргээ бусанабди:

Улаан-Үдын
оройдобди бидэнэр
Эндэһээ
город —
альган дээрэмнай...
ПВЗ-гэй Соёлой ордон—гэр;
Холые зааһан Ленин—
дэргэдэмнай.
Урагшаа,
хайшаашье анжарыт, —
Улаан-Үдэ
толон соо умбана.
Соведүүдэй Байшангай
дэнзэ харыт:
Ленинэй орденто
Бурядай туг далбана.
Сагаан һарын
түрүүшын гэрэл дамжан,
Оперо дээрэһээ
эмээл моритон дүүлинэ.
Эдээниие
үдэшэн, амаршалан,
«Москва—Пекин» экспресс
зүүлэнэ.

Яларма толормо шагаабаритай хүхэ-сэнхир вагонууд тоннель дээгүүр жэргэнэн гараба. Эдээниие адаглахада, Иннокентий Щаповай амидыруулжа, сахилгаа татуулдаг электромоторнууд үлэ мэдэг һанаанда ороно.

Тэрэ удаа бидэнэр Иннокентий Лаврентьевичтэй уулзажа шадаагүй һэмди. Харин бүри һаяхан Улаан-Үдын Советскэ районой һунгагшадай суглаан дээрэ трибунада гараад үгэ хэлэжэ байһан дүшөөд наһанай, бугжагар томо хүниие харахадаа, Совет оронойтүрэ засагай ехэ дээдын газарта түлөөлэгшэ боломоор хүн мүн байна даа гэжэ гансата ойлгобобди. Бэе махабадынь баатарай шэнжэтэй, нюдэнэйнь хараса эзэн янзатай, үгэ хүүрынь мэргэн дэлисэтэй.

— ...Хүдэлмэришэд нүхэдынь юрын лэ нэгэ хүдэлмэришэнөө засаг түрынгөө дээдэ зургаанда дэбжүүлдэг тиимэ ондоо газар хаанаһаа олохобши? Имагтал манайда, гансал манай социалис орондо арад зон тиимэ эрхэтэй! — Энэ хадаа Иннокентий Лаврентьевич Щапов хэлэжэ байна. Өөрынгөө завод тухай түбхын түрүүн хэлэнэ. Омогорхолтойгоор, сэдьхэл дүүрэнээр, нам гэжэ хөөрэнэ: —...Заводоймнай коллектив мартын 18-най нэрээр ажалай вахтада жагсаба.

1961 оние абахада, паровоз заһабарилагшадай омогорхомоор юумэн биил гээшэ. Бүхэсоюзна мүрысөөндэ оролсоһон заводынь табан квартал таһалгаряагүйгөөр түрүүшын һуури эзэлжэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан туг алдалгүй барижа ябана. Үнгэрөөшэ жэлэйнгээ түсэбые бүри декабриин 13-да дүүргээд, түсэбһөө гадуур 1 миллион 366 мянган түхэригэй продукци бүтээгээ. Эндэхи долоо мянган хүн коммунис мүрысөөндэ оролсонхой аад, мүнөө дээрээ 512 хүдэлмэришэд коммунис ажалай ударнигууд болоо, 34 бригадада коммунис ажалай коллективууд гэһэн нэрэ зэргэ хүртөө. Тиихэдэ заводынь бүхэли дээрээ коммунис ажалтай болохын хойноһоо тэмсэжэ байнхай.

Нэрьемэ альга ташалган доро нүхэр Щапов үгээ үргэлжэлүүлнэ:

— Манай электрозаһабарилгын цех үйлэдбэриингөө даабариие һараһаа һарада дүүргэнэ. Минии дурадхалаар цех доторнай түмэр утаһа орёохо станок, зайн галай газаашаа гарахагүй ябадалые хангаха, түмэр утаһа гагнан залгаха оньһонуудые зохёогообди. Тиин хэһэн юумэнэймнай өөрынь үнэ сэн химдаржа, шанарынь һайжарба. Электротүхеэрэлгэнүүдэй заһабари дээрэ мүнөө хори бэшэ, долоо-найман хүн хүдэлдэг болоо. Ажалаа бригадаар бүтээдэг боложо, ехэ амжалта түйланабди. Хүдэлмэришэднай тиигэжэ шэнэ шэнэ мэргэжэлтэйнүүд болонхой.

—Минии кандидатурые дэбжүүлһэн болоод, дэмжэһэн хүн бүгэдын үмэнэ таанарай этигэл найдабариие харюулхын хойноһоо бүхы хүсэеэ табихаб гэжэ үгэсэ баталан үгэнэб,— гэхэдэнь, эльгэ зүрхэеэ долгисон угтабабди.

Энэ халуун уулзалгын ольһондо абтаһан улаад зон суглаанай һүүлээр Иннокентий Щаповые тойрон нягтараад, ойронь хүрэжэ ошохонь бэрхэтэй болобо. Теэд бидэнэр, журналистнууд, иимэ ушарые дабахада тоти, һурамхи болоһон, хэзээшье арга-хургаа олодог, түрисэлдэһэн, оросолдоһон лэ байдаг ха юмбибди. Одоошье нүхэр Щаповтай нюураараа харалсаха, гараараа золголдохо аргатай болобобди. Намтарынь мэдэхэшье һаа, өөрынь хөөрэхые шагнахада үлүү һайн гэжэ тоолонобди.

— Дүшэн табанайнгаа шарай харабаб. Эрхүүгэй областиин Тэрэд тосхондо түрэһэн таряашан угтай хүм. Элир наһаяа Улаан-Үдэдэ үнгэрөөб. Сэлэнгэдэ тамаралган, городой сэсэглиг соогуур сэнгэлгэн, моряк болоһойб гэһэн горьдол түрэлгэн — мүнөө хуу досоом элихэн һанагдадаг. Моряк болоһойб гэжэ нээрээһээ зориһоншье байгааб: «Улаан-Баатор» пароходоор Сэлэнгые үгсүүлэн, уруудан ябалсаһаншье байхаб, пароходой механигай курсдашье нэгэ хирэ һуралсаад абаа агша һэм. Арайл бирагдаагүй һэн, бэе муушаг байшоо, шүдхэрыешни. Теэд «эрэ хүн зориһондоо» гэдэг таряашан хүнэй урдын үгөөр зүрхээ эршэлжэ, Сэлэнгын пароходствын ФЗУ һургуулида ороод, дүүргээ һэм. Теэд уданшьегүй Армиин албанда татагдажа ошоо һэм. Энээгээр уһан замаймнай тамаралган дүүрээ бэлэй...— гээд Иннокентий Лаврентьевич энеэбхилбэ.

— Иннокентий Лаврентьевич, ажал тухайгаа, тобшохоноорше һаань, хөөрэжэ үгөө һаа яахабта?

— Вот, вот, тобшохоноор лэ гээшэтнай зүб. «Олон үгэдэ олзо үгы» гэгшэ гүбэ,— гээд баһа энеэбхилбэ.

Һунгалтын үдэртэ зорюулжа бригадань дээшэлүүлмэл уялга абаа байна. Түсэбөө 110 процент дүүргэхэбди гэһэн юм ха, теэд 125 процентһээ доошо бэшээр гүйсэдхэхэ аргатай байһанаа бодолгынь гаргаад ябана. Үдэр бүриингөө нормые 115—120 процент дүүргэжэ, эрхим һайн шанартайгаар ажалаа бүтээдэг болонхой. Жэлэй гараһанһаа хойшо ухаалан нарижуулгын хоёр дурадхал оруулаа. Бригадынь бүхы гэшүүд һуралсадаг, олоной хүдэлмэридэ эдэбхитэй ябалсадаг, цех, завод, соцгородогоо болбосон түхэлтэй, коммунис шарайтай болгохын хойноһоо оролдодог. Иигэжэ тэдэнэр коммунис ажалай бригадын нэрэ зэргэдэ хүртэхын тула тэмсэнэ.

Иигэжэ оронойнгоо эзэдэй омогто нэгэн — Улаан-Үдын ПВЗ-гэй юрын хүдэлмэришэн, партийнабэшэ большевик Иннокентий Лаврентьевич Щапов арад зоной арюун этигэл хүлеэжэ, СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн дэмбэрэлтэй. Бурят ороной солото түлөөлэгшэ, коммунистнууд болон партийнабэшэ уладай илагдашагүй бата нэгэдэлэй кандидадта бүгэдөөрэн үндэр дуугаа үгэхэ байһанаа мэдүүлээ!

Цэдэн ГАЛСАНОВ.

БУРЯТ ҮНЭН
4-дэхи нюур

КПСС-эй ЦК-гэй МАРТЫН ПЛЕНУМ ДЭЭР[Э] Н. С. ХРУЩЕВОЙ ХЭҺЭН ЭЛИДХЭЛЫЕ РЕСПУБЛИК[Ы]... АЖАЛШАД БАЯР БАЯСХАЛАНТАЙГААР УГТА...

Пленумэй материалнуудтай танилсаха зү... хабарай тарилгада бэлдэхэ асуудалые ... ханамжатайгаар шиидхэхэ шухала

ГҮН СЭДЬХЭЛҺЭЭ БАЯРЛА...

Партиин ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумые манай совхозой хүдэлмэришэд ажалай политическэ ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаба. Гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө холо үлүүлэн дүүргээбди. Совхозой коллектив һү, үндэгэ тушааха түсэбөө бэелүүлхын хойноһоо оролдожо байнхай.

Энэ жэлдэ совхозой үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудта ажахын тоосоон нэбтэрүүлэгдэжэ, газараа зүбөөр хэрэглэхэ, гаргаша багатайгаар ехэ продукци абахаар хэмжээ ябуулганууд хараалагдана. Совхоз дотор бүхыдөө ажахын тоосоондо ороһон хонишодой томодхогдоһон 7 бригада, һү һаалиин—9, гахайшадай, тахяашадай бригаданууд, мүн тракторно-тараян ажалай 7 бригада эмхидхэгдэнхэй. Эдэ бригадануудта эдлүүриин газар, техникэ, мори унаа даалгагдажа үгтөөд, үйлэдбэриин түсэб хүргэгдэнэ. Тэдэ бригадануудта хүдэлхөөр 300 хүдэлмэрилэгшэд гараха юм.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленум дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэһэн элидхэлтэй танилсаад байхадаа, гүн сэдьхэлһээнь баярланаб. Тэрэ элидхэл дотор хэлэгдэһэн үгэнүүд хүн бүхэндэ ойлгосотой, арад зоной һанажа, бодожо ябаһантай нягтаар хамтарна гээшэ.

Манай орон дотор хүдөө ажахые хүгжөөхэ ямар ехэ арга боломжонуудай бии байһые партимнай элирүүлжэ үгэбэ. Үнэхөөр хэды шэнээн газарые хооһон паар, хумхи ногоон эзэлжэ байгаа гээшэб? Аяар 52 миллион гектар! Энэ үргэн газарта үнэтэ ургамалнуудые тарибал,. Эхэ орондомнай ямар ехэ баялиг асархаб.

Саашадаа колхоз, совхозуудай үйлэдбэриие ... сэблэхэ, ажахыень ... тайгаар эрхилхэ, ... дүршэл нэбтэрүүл... гоор аймагууд ... үйлэдбэриин управ... бии болгохо гэһэн ... дэмжэнэб. Мүнөө ... шээнь, совхозуудай ... түсэблэлгэ хангал... һан зандаа. Шэнэ ... 2—3 һара үнгэрһэн... сэбөө абадаг гээш... мнай бригадануудай ... түсэблэхэдэ һаад ...

Колхоз, совхозуу...

Ажахы дотороо ... арга боломжонууда... хэрэглэжэ, 1962 о... амжалта түйлахам...

И. ...

Бичурын ... хүдэлмэришэдэй ко... түр...

АЖАЛДАА МАГТААЛТАЙ

ТУРУНТАЕВО. КПСС-эй ЦК-гэй Пленумые угтуулан, социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, «Прибайкалец» колхозой гэшүүд ажалай ехэ амжалта түйлаба. Эндэхид энэ оной түрүүшын квартада 328 центнер мяха тушааха түсэбөө Пленумэй нээгдэхэһээ урид бэелүүлбэ.

Илангаяа ехэ амжалта ажахын тоосоондо ороһон нүхэр Г. И. Родионовой хүтэлбэрилдэг бригадынхид түйлаа. Бригадын малшан П. Немеров шахагдажа байдаг малаа һайнаар таргалуулаа. Тиихэдэ гахайшан нүхэр Халзановагай звено жэлэй эхинһээ хойшо 120 гахай түргэн зуураар шахажа, гүрэндэ тушаагаа.

Т. Баймин.

Ехэ хубитай

Хабарай түрүүшын һара мартда эхэнэрнүүдэй бүхэдэлхэйн һайндэр үнгэргэгдэдэг гээшэ. Энэ үдэрые угтуулан совет эхэнэрнүүд жэлэйнгээ дүн гаргажа, ажалай һайн бэлэгтэйгээр угтадаг заншалтайбди.

Мүнөө коммунизм байгуулха агуу ехэ хараа түсэбэй табигдаад байхада, эхэнэрнүүдэй үүргэ бүри ехэ болоно гэжэ хүсэд мэдэрнэбди. Коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха ба залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ, һургаха хэрэгтэ эхэнэрнүд ехэ хубитаяа оруулха болонобди.

Би өөрөө олон ух... эхэб, 11 хүбүүд, ба... булта һуража, ко... гоо үйлэдбэриин го... ринууд дээрэ а... ябадаг. Үхибүүдэйн... лай арюун замаа... байһанда Коммуни... даа ехээр баясанаб... парти арад зоной... жаргалта байдалай... хэды ехэ анхарал ... го гаргадагые па... XXII съездын түүх... хэбэринүүд яһала ... гээшэ.

Б. Ба...
эхэ...
Баргажанай а...
XXII партсъездын...
жэтэ колхозой п...

ҮРЭҺЭН—БАЯН УРГАСЫН ҮНДЭҺ[Э] ГЭЭШЭ ГЭЖЭ МАРТАЖА БОЛОХО[ГҮЙ]

Республикын колхоз, совхозуудта бии байһан үрэһэ хүрэнгын хабарай тарилгада хэр бэлдэгдэжэ байһан тухай эндэ толилогдоһон 1962 оной мартын 1-нэй мэдээсэл харахада тон бирагүй байдал үзэгдэнэ, һанаа зобоохоор байна. Хабарай тарилгын газаа орожо ерэбэшье, оооһо таряанай, бобово ургамалнуудай үрэһэнэй 86 процентнь тарилгын шанарта хүргэгдөөгүй байһаар. Шалгажа үзэхэдэ ехэнхи үрэһэн ургаха хүсэ багатай, һайса сэбэрлэгдээгүй байна. Мүн нилээд ехэ үрэһэн үлүү ехэ шиигтэй.

Илангаяа Яруунын аймагай колхоз, совхозууд үрэһэеэ тарилгада мууса бэлдэнэ. Эндэ шэниисын бүхы үрэһэн тарилгын шанарта хүргэгдөөгүй. Тэрэшэлэн Зэдын аймагай «Октябрьский», Кяхтын, Суулгын, Хэжэнгын совхозуудай үрэһэн муу шанартай байһан зандаа. Үрэһэниинь элдэб буртаг үбһэнэй холисоһоо һалгаагдаагүй, шииг ехэтэй байха юм.

Горохын, гэршүүхын үрэһэн бүхыдөө тооной сэбэрлэгдээгүй байна.

Зарим газарта үрэһэ хүрэнгын, илангаяа хартаабхын үрэһэнэй гутаха ябадал үзэгдэнэ. Байгша ондо үрэһөөр дутамаг байгаад, тэрэнээ гутааха гээшэ орой бүтэхэгүй ехэ зэмэтэ хэрэг мүн.

Үдэр саг үнгэржэл байна. Хабарай тарилгын эхилтэр һараһаа үлүүхэн үдэр үлэбэ. Саһа шииг ехэтэй мүнөө жэлдэ хүдөө ажахын ургамалнуудай баян ургаса түйлаха бүхы арга боломжо бии гээшэ. Имагтал үрэһэ хүрэнгээ оролдосотойгоор сэбэрлэхэ, нара һалхинда гаргажа хатааха хэрэгтэй болоно. Гэхэтэй хамта үрэһэнэй таряа хороогшодто, иишэ тиишэнь үригшэдтэ эрид шанга хэмжээ абаха шухала.

«Муу үрэһэнһөө һайн ургаса бү хүлеэ» гэжэ арад зоной дунда дэмы хэлсэдэггүй. Тиимэһээ колхоз, совхозуудай хү...

Республикын колхоз, совхозуудта үрэһэ хүрэнгын ямараар сэбэрлэгдэжэ байһан тухай

1962 оной мартын 1-нэй мэдээн

(Шанар муутай үрэһэниинь процентээр)

Колхозууд	Бухы үрэһэнэйнь тарилгын шанарта хүргэгдөөгүй байһаниинь	Тэрэ тоодо шэниисэ	Горох	Гэршүүхэ
Байкало-Кударын	100	100	—	—
Баргажанай	38	23	—	—
Бичурын	92	89	—	33
Зэдын	74	59	100	100
Яруунын	97	100	—	—
Заиграйн	83	71	100	100
Закаменай	87	71	100	—
Кабанскын	100	100	100	—
Кяхтын	60	55	100	100
Мухаршэбэрэй	99	98	100	100
Прибайкалиин	93	91	—	—
Сэлэнгын	97	96	—	100
Тарбагатайн	55	50	75	100
Түнхэнэй	75	54	100	100
СОВХОЗУУД:				
Оймурай	47	42	100	—
Шергинэй	80	80	—	—
Баргажанай	37	4	—	100
Дэрээнэй	11	—	—	—
Курумканай	69	61	—	—
Бичурын	82	77	60	100
Охин-Булагай	90	89	—	100
Борьёогой	94	95	—	100
«Октябрьский»	100	100	—	—
Яруунын	100	—	—	—
Исингын	100	—	—	—
«Комсомольский»	100	—	—	—
Нарһатын	100	100	—	—
Онохойн	92	100	—	—
Байгалай	87	78	100	—
Кабанскын	85	79	100	—
Кударын	73	72	100	—
Кяхтын	100	100	—	—
Пограничпа	96	95	—	—
Суулгын	100	100	100	—
«Эрдэм»	100	100	100	100
Сэлэнгын	95	92	—	—
Саянай	93	—	100	—
Анаагай	70	82	—	—
Хэжэнгын	100	100	—	—
Хүрьбын	100	100	—	—
Үдын	90	98	—	—
Чесанын	97	96	—	—
Республикын туршалгын ажахы	6	57	—	100

тэлбэри... дэхи ... үрэһэ ... тарилгы... хүргэхэ ... дэлмэри... гөө үдэр ... налтада ... дэ бии б... далнуу... усадхаха...

Түбх... үрэһэ ... машина... халаанд... дэхэ уш... гээгүй ... рилга эх... һээ сэб... дигдэхэг...

Шииг... шанара... һэн эдэ ... амбаарһ... жа, мо... шулуун ... нимгэн... жа хат... той. За... гүрэнтэ... болоно. ... рэнгын ... илангаа... таар ... рюусал... гусхай ... шаагд... Теэд ... го бай... римта...

Эдэ ... хоорон... дэг ... ряан а... дануу... хозууд ... ябалс... да бэл... галсах...

Ц. Ц...

Манай адрес, телефо[н]...

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, ...
ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора—46-32, зам. ... 32-74, ответ. секретаря—27-37, отделов парти... пропаганды —24—74, сельского хозяйства и сов... тельства—47-59, промышленности и транспорта, ... —35-14, культуры — 34-05, писем и рабсел... отдел переводов и корректорская—35-95, бухгалт... Для междугородных переговоров—16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства культ... АССР.

Н00617.